

Пам'ятайте
про
Україну!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

PIK XCI. Ч. 173. ДЖЕРСІ СІТІ і НЬО ЙОРК. ВІВТОРОК, 11-го ВЕРЕСНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 11, 1984 No. 173. VOL. XCI.

Уряд Канади дав дотацію на фільм про голод

Міністр Дейвід Коллетт (зліва) і проф.
Василь Янішевський.

Торонто, (КДГУ). — Канадський уряд признає дотацію торонтоському Комітету дослідження Голоду в Україні, у висоті 50,000 дол. на частинне покриття витрат на виготовлення одногодочного документального фільму п. н. "Harvest of Despair".

Про це повідомив 11-го серпня, на зустрічі з представниками української громади, міністр багатокураторності Дейвід Коллетт. Зустріч відбулася з нагоди відкриття Українського Дня в Торонто, організованого Провінційною Радою Комітету Українців Канади під керівництвом голови д-ра Петра Глібовича.

В своєму слові до присутніх голів відділів КУК з різних осередків Онтаріо та представників організацій, міністр Коллетт заявив, що він розуміє історичну важливість трагічної події в історії українського народу й потребу відповідно задокументувати цей геноцидний злочин. Він висловив надію, що широке розголосження фактів про голод вплине на те, що подібні трагедії не повторяться у майбутньому.

Прем'єр фільму про штурм створений російсько-комуністичним режимом СРСР Великий голод, від якого загинуло в 1932-33 роках понад 7 мільйонів людей на центральних і східних українських землях відбувається одночасно в Торонто і Вінніпегу в жовтні ц.р. Цей однодочинний документальний фільм, роботи відомих українських режисерів, Слава Новицького і Юрія Лугового, спрямований в першу чергу на неукраїнського глядача.

Думка про створення документального фільму про

Великий голод 1932-33 років вирунула 1981 року. З цієї метою організовано при Інституті св. Володимира, під патронатом КУК і СК-ВУ. Комітет Дослідження Голоду в Україні, Комітет, який очолює професор Торонтоського університету, Василь Янішевський, вирішив зібрати всю можливу документацію про голод 1929-33 років, й що важливіше, зробити її доступною якнайширшому колу громадянства. Згаданий документальний фільм — це один з найважливіших проєктів комітету. До управи Комітету ввійшли акад. Богдан Онішук, проф. Петро Смильський, Василь Кирилюк, д-р Остап Винницький, д-р Микола Кушета і проф. Юрій Даревич.

Фільм "Harvest of Despair" показує всю трагедію українського народу під російсько-більшовицькою займанщиною, зокрема жорстоке фізичне знищення Української Автокефальної Православної Церкви, винищення українських письменників, поетів, науковців і мистців; та виморення голодом мільйонів українського селянства. Він включає рідкісні архівні фільмові кадри з 20-их і 30-их років як теж інтерв'ю з українськими і чужинськими свідками голоду, та навіть колишніми комуністичними активістами, які виступають у фільмі, можна згадати Мелкола Маггериджа, який в 30-их роках був прескореспондентом англійської газети "Манчестер Гардіан" у Москві і переживав через Україну в час голоду. Андра Генке та Йогана фон Гервата, колишніх німецьких дипломатів з Києва і Москви на початку 30-х років.

Філателістична збірка зображує християнство в Україні

Філадельфія. — Щоб відмітити 1000-ліття християнства в Україні у філателі Андрій Даріан Сольчаник опрацював філателістичну збірку "Християнство в Україні", яка буде вперше виставлена на філателістичній виставці СПЕД-84 у Філадельфії 21-23-го вересня ц.р.

Ця 128-сторінкова збірка на вісьмох таблицях представляє за допомогою філателістичного матеріалу (марки, штемпелі, офіційні конверти, офіційні поштівки) християнство в Україні та почитання християнської віри українцями поза межами України. Збірка складається з чотирьох частин: 1. Особистості, 2. Церкви, 3. Ікони та 4. Різне.

Виставка відбудеться в готелі Адамс Марк при Сіті Лайм авеню та Монументал роуд.

ДЕНЬ УНС ВІДКЛАДНО

З уваги на смерть Патріарха Йосифа і зарядження ієрархії УКЦеркви в ЗСА 40-денної жалоби, День УНСоюзу з вибором "Міс Союзівки", містечкового програмного, тенісного турніру і забавного, який мав відбутися в суботу і неділю, 22-го і 23-го вересня, відкладається. Нова дата буде проголошена незабаром. — Ред.

ІЄРАРХІЯ НІКАРАГУАНСЬКОЇ Католицької Церкви звернулася з формальним проханням до Папи Івана Павла II, щоб він інтервенував в уряді сандіністів у справі декількох священників, яких прокомуністичний уряд в Нікарагуа хоче засудити за "зраду батьківщини" і нібито допомогу антикомуністичним повстанцям. У цій справі до Ватикану поїхали чотири представники Римокатолицької Церкви, які мають бути прийняті в різних конгрегаціях, а може й самим Папою. Папа, як відомо, пригортається до чергової довгої поїздки до Канади. У четвер, 6-го вересня згадані представники мали зустрітись з державним секретарем Ватикану кардиналом Агостіно Касаролі. Нікарагуанську ієрархію очолює архієпископ Мігуель Абандо Браво.

ЗСА ПОГОДЯТЬСЯ НА МОРАТОРІУМ У ВИПРОБУВАННІ КОСМІЧНИХ РАКЕТ

Вашінгтон. — Державний секретар Джордж Шульц заявив в неділю, 9-го вересня ц.р., що Уряд З'єднаних Стейтів Америки є готовий на переговори у справі накладення мораторію на випробування нових космічних ракет, які, після випробування, будуть включені у повітряну оборону Америки, але він відкинув советську пропозицію про замороження продукції згаданих ракет ще заки розпочнуться переговори між ЗСА і Советським Союзом, бо таку передумову Шульц вважав за ультиматум, а під тиском не можуть відбуватися жадні розмови і вони звичайно не приносять конструктивної розв'язки обговорюваного питання.

Раніше Адміністрація президента Рональда Регена була готова говорити з росіянами про заборону мілітаризації космосу без жадних передумов, але зважаючи на те, що внаслідок військових дій внаслідок поліпшення своєї повітряної оборони і випробування так звані крилаті ракети далекого засягу, не повідомивши про це не тільки Вашингтон, але навіть запризначені з ним держави на Заході. Про мораторіум в першій версії заяв ЗСА і СРСР не було мови, але теперішня заява державного секретаря ЗСА вказує, що представники Америки готові говорити про всі аспекти цієї справи, які будуть у програмі, і які вважатимуться суттєвими для погодження цієї, а пізніше й інших розброєних справ.

Одинокою передумовою ЗСА є говорити без жадних ультиматумів, без жадного тиску з будь-якої сторони, бо ані ЗСА, ані СРСР не

може передбачити, чи під час розмов не виникнуть інші справи і проблеми, які треба буде розв'язати, щоб дійти до якогось порозуміння у справі заборони використання космосу для мілітарних цілей. Очевидно, Вашингтон відкидає пропозицію советського лідера Константина Черненко, щоб зрезигнувати з переговорів, заплянованих на 18-го вересня ц.р. у Відні, але натомість погодитись на мораторіум, а деталі мали б бути випрацьовані і передані через дипломатичні канали. Тим самим Черненко хотів би оминути зустрічі з представниками Уряду президента Р. Регена, які совісти укажуть, щоб не дати йому моральної підтримки перед президентськими виборами. Натомість вони роблять все можливе, щоб дати таку моральну підтримку демократичному кандидату на президента Волтеру Мондейлові, мобілізуючи для цього усі ліберальні і прихильні до СРСР сили.

Американська відповідь не була прихильно прийнята в Москві і Кремль заявив, що ЗСА ставляться неспроможні до проблем розброєння, а особливо до запропонованого замороження випробування ракет в космосі. При тому Москва використала американські заяви для своєї антиамериканської пропаганди, а коментатор ТАСС Анатолій Красиков заявив, що Р. Реген "обурює світ своїми заявами про бажання зустрічей і розмов".

Згоді, які розвиваються політичні аналітики роблять висновок, що розмови 18-го вересня: ледве чи відбудуться.

Б. Малруні отримав gratуляції від президента Р. Регена

Монреаль, Кве. — Лідер конструктивно-консервативної партії Браєн Малруні, партія якого перемогла в великій більшості голів в канадських парламентських виборах, отримав gratуляційну телеграму від президента З'єднаних Стейтів Америки Рональда Регена. Перемога консервативної партії була несподіваною, дає нагоду лідерам цієї партії створити уряд абсолютної більшості, який в Канаді не існував на протяжці 21 року.

В політичних колах сподіваються, що Б. Малруні буде запризначений, як черговий прем'єр-міністр канадського уряду, 17-го вересня ц.р., хоч офіційно дати запризначення ще не визначено. Сам Малруні заявив, що в найближчі дні від зустрітяться з Джоном Тирнером, лідером ліберальної урядової партії, яка в останніх виборах зазнала важкого поразки. Він також заявив, що п'ять хвилин розмовляв з президентом Р. Регеном. Не зважаючи на те, що розмова відносилася переважно до виборів і gratуляцій за перемогу, Р. Реген висловив бажання зустрітись з Б. Малруні в недалекому майбутньому. "Ми спробуємо визначити дату зустрічі, очевидно, після президентських виборів в ЗСА, якщо республіканці ці вибори виграють. Речники Білого Дому заявили кореспондентам що в урядових колах Вашингтону панує задоволення з вислідів виборів в Канаді, бо нема де правди діти, між Адміністрацією Р. Регена і урядом прем'єр-міністра Еліота Трудо не було ідеальної співпраці, хоч Трудо співпрацював із ЗСА з огляду на тісні торговельні зв'язки.

Політичні спостерігачі й аналітики кажуть, що після того, як втихомиряться емоціїне збудження після перемоги, Малруні буде змушений поробити серйозні заходи для покращання занедбаного канадського економіки, зменшити інфляцію і безробіття та підняти вартість канадського долара. Все це може статися з допомогою потужного економічного сусіда ЗСА, якщо відносини між обидвома країнами покращаються до такого ступеня, що американські компанії захочуть інвестувати більше капіталу в канадську економіку і розбудову підприємств. — кажуть спеціалісти.

ЧИСЛО ВБИТИХ І ПОРАНЕНИХ демонстрантів в Чіле збільшилося до дев'янох осіб вбитими і понад 100 пораненими. Понад 1,000 осіб знаходяться тимчасово в'язницях, або під домашнім арештом на зарядження військового уряду. Комуністи, які в Чіле діють у підпіллі, заклали до всенародного страйку і демонстрацій в цілій країні, але, як заявив міністр внутрішніх справ, закликає комуністів прозвучав порожнім звуком у повітрі, бо на третью дні демонстрацій в Сантьяго з'явилося значно менше число протестуючих, як у попередніх двох днях. Міністер Серджіо Онофре Харпа не вірить в успішність демонстрацій в майбутньому, тим більше що уряд президента ген. Августо Піночета перевів деякі корисні реформи і обіцяє незабаром повернути в країні демократичну систему.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II ЗАПОЧАТКУВАВ ВІЗИТУ В КАНАДІ

Папа цілує дівчинку в польському національному строю, яка щойно привітала голову Католицької Церкви на летищі в Квебеку.

Монреаль, Кве. — Святіший Отець Папа Іван Павло II розпочав свої 13-денні історичні відвідини Канади в неділю, 9-го вересня ц.р., які матимуть великий вплив не тільки на католиків, але також на вірних інших віросповідань, — кажуть церковні спостерігачі.

На летищі Папу парадно вітали оркестри, прапороносці, церковні братства, молодіжні організації, діти з квітами, прем'єр-міністр канадського уряду Джон Тирнер, прем'єр провінції Квебек Рене Леске та інші. Папа, як це буває у його звичай, поцілував канадську землю, як тільки став ногою на її території. У перших словах до зібраних головах Католицької Церкви відмітив, що він прибув до цієї країни проповідувати Слово Боже і виконати свої пастирські обов'язки.

Пізніше у своїй першій проповіді до приблизно 350,000 вірних, які зібралися на Польовій Службі

Божій, Папа торкнувся багатьох важливих проблем, які мають тісне пов'язання з вченням Церкви, між ними модерного лібералізму і вилітання впливу марксизму на життя Церкви і церковних організацій.

Католики в Канаді становлять 43 відсотки всієї людності цієї країни, а в Квебеку зокрема з багато франкомовних католиків. Не дивно, отже, що Папа більшу частину своєї візити присвятив провінції Квебек. В загальному Папа відвідає 13 міст Канади і покриє 8,500 миль території.

Між іншим, Святіший Отець відвідає також Вінніпег в Манітобі, де правитиме польову Службу Божу в трьох мовах — українській, англійській і французькій, та відвідає українську катедру у Вінніпегу. Очевидно, українські ієрархи і священство візьмуть участь у відправі Богослужби і у загальному привітанні Папи.

У СВІТІ

ЯПОНСЬКИЙ ІМПЕРАТОР Гірогіто щиро вітає південнокорейського президента Чу Ду Гвана, який прибув до цієї країни з офіційною візитою. Гвана вітали з усіма почестями також члени уряду, а імператор влаштував в його честь парадний бенкет з участю визначних політичних, культурних, військових й інших діячів та дипломатичного корпусу. Бенкет відбувся в імператорському палаці, місці з якого колись виходили всіякі зарядження для колоніального уряду в Кореї, яка 36 років знаходилася під зверхністю Японії.

ВАРШАВСЬКИЙ РЕЖИМ задоволений, що закликає Римокатолицької Церкви і забороненої профспілки "Солідарність" про бойкот алкоголю, зокрема напиків продукуючих державою, не мав великих успіхів серед народу і тому ініціатори цього бойкоту, скомпromітувавшись, мовчать тепер, заявив речник уряду Єжи Урбан. У Польщі, подібно, як в кожній комуністичній країні, включно із Советським Союзом, алкоголізм став загрозливим явищем. Продаж, а тим самим вживання алкоголю в Польщі зросло в серпні на дев'ять відсотків. Це означає, що поляки випили 12,93 мільйона кuart горілки, більше майже на один мільйон, як в липні цього року.

НЕЗАБАРОМ ВІДБУДУТЬСЯ переговори між представниками екзильного уряду Палестинської Визвольної Організації і сирійськими урядовими особами, а сам лідер ПВО Ясір Арафат правдоподібно буде прийнятий президентом Сирії Гафезом Ассадом. Ці розмови і зустрічі, кажуть політичні спостерігачі, можуть започаткувати нову, більш безбачеву фазу ізраїльсько-арабських відносин, а може навіть нову війну на Близькому Сході, до чого змагає Я. Арафат.

ПРЕДСТАВНИКИ НІКАРАГУА в Об'єднаних Націях внесли формальну скаргу на З'єднані Стейти Америки за нібито їхнє вмишування у внутрішні справи їхньої держави і матеріальну допомогу повстанцям, метою яких є повалити прокомуністичний уряд в Нікарагуа і привернути демократичну систему. Загострення відносин між ЗСА і Нікарагуа почалося минулого тижня після того, як урядові війська сандіністів зістрілили гелікоптер повстанців на покладі якого були також два чи три американські громадяни. Вияснення Уряду ЗСА, що загинувши американці не належали до збройних сил Америки, не допомогло і сандіністи розвинули широку пропагандистську кампанію при допомозі Советського Союзу і Куби. Рада Безпеки ООН розглядатиме скаргу Нікарагуа, хоч, як кажуть політичні спостерігачі, ЗСА напевно накладуть вето на ухвалу Ради Безпеки.

ВІД МИТРОПОЛИЧОГО ОРДИНАРІАТУ

Митрополія Української Католицької Церкви в ЗСА з великим сумом і болем серця повідомляє, що у п'ятницю, 7-го вересня 1984 року, в Римі о год. 10:45 ранку місцевого часу на 93-му році трудоволюбного життя відійшов у вічність Львівський Верховний Архископ — Кардинал Блаженніший Отець Йосиф Сліпий, Муж Божого Провидіння, гідний наслідник Слуги Божого великого Митрополита Андрея і послідовник його ідей, видатний вчений і виховник, неугасний Ісповідник святої католицької віри, відданий захисник прав українського народу, послідовний борець за ідею ієрархічного завершення Української Католицької Церкви у формі патріархату, наш Батько.

Його смерть — велика втрата не тільки для нашої але і всієї Вселенської Церкви. Його неугасність назавжди залишиться для усього світу прикладом відданості Богові, Святій Церкві й українському народові.

У зв'язку зі смертю Раба Божого Верховного Архископа — Кардинала Блаженнішого Отця Йосифа, заряджуємо 40 днів жалоби й доручаємо всім священникам і закликаємо увесь Божий люд у цей період жалоби стриматися від будь-яких розважових імпрес.

Водночас заряджуємо, щоб у всіх наших церквах в Америці в день похорону, у четвер, 13-го вересня 1984 року, або в неділю, 16-го вересня 1984 року відслужити Заупокійну Божественну Літургію і Панахиду за спокій душі Покійного та виголосити відповідну проповідь про великого сина нашого народу, неугасного христового воїна, пам'ять якого назавжди житиме між нами.

Звертаємося також з дорученням і проханням до всіх парафій і українських організацій там; де це можливо, влаштувати сходини з відповідною програмою у пам'ять Покійного.

Заряджуємо, щоб від сьогоднішні всіх Божественних Літургій, згідно із схваленими літургічними текстами, поминали обраного Синодом Українського Єпископату і назначеного Святішим Отцем законного наступника нашого покійного Первоієрарха коадьютора, тепер Блаженнішого Верховного Архископа Отця Мирослава Любачівського.

Нехай легкого буде земля на чужині для нашого Батька, одного з найбільших синів України бл. п. Раба Божого Отця Йосифа.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Філадельфія,
7-го вересня 1984 Р.Б.

† СТЕФАН, Філадельфійський
Архископ-Митрополит
† ВАСИЛЬ Стемфордський Єпарх
† ІННОКЕНТІЙ, ЧСВВ, Єпископ Єпархії
св. о. Миколая у Чикаго
† РОБЕРТ, Єпископ Єпархії св. Йосафата у Пармі

В АМЕРИЦІ

В КОНГРЕСІ ЗАКОНОДАВЦІ готуються до ухвали 292-бильйонного оборонного бюджету, що має наступити, як тільки Сенат і Палата Репрезентантів врівняють деякі різниці в підході до ракет типу МХ. Сенат, республіканський, бажає мати 21 ракету МХ, а Палата демократична, — тільки 15, в додатку вимагаючи, щоб через один рік мати право знову переглянути всю систему МХ та суму асигнованих на ту ціль грошей.

ВИПРОДУКУВАННЯ НОВОГО експериментального бойового літака типу Х-29, що з нього крила скеровуються не на боки, а назад, сигналізує початок "нового покоління зброї". Літаки, що керуються компютерами, тепер мотимуть ухиливатися від куль і стрілен не тільки маневруючи своєю позицію швидко вниз і вгору, але і на боки — зліво й направо, і все це з швидкістю часточки секунди.

У БІЛОМУ ДОМІ НЕ поділяють захоплення засобів масової інформації "східною зорею" республіканця, "саморобного" бильйонера-фармацевта Лью Лермана з Нью Йорку, якого раз-у-раз вишукували різні репортери цього літа під час республіканської конвенції в Делласі, розпитуючи його про "його пляни на 1988 рік", тобто сугеруючи глядачам, що цей американець живийсяго походження матиме шанси йти на вибір Президента ЗСА вже через чотири роки, після цієї осені. Він сам, поговорюючи, також чекав на особливі візирення на Конвенції, бо подав був прохання бути одним із промовців, а це дало б йому "відвізну" для "високого скоку". Тим часом у Білому Домі близький до Рональда Регена люди не спішилися з тим, щоб створити вже тепер аврелю навколо цього спритного бизнесмена і відмовили йому в його проханнях, тим більше, що Лерман досі визначився лише одним вибором серед республіканців: змагався за пост губернатора стеїту Нью Йорк проти демократа Маріо Каомо, якому й програв відносно невеликою кількістю голів. Але ця кваліфікація ще не достатня, сказав один з дорадників Регена, бо "багато хто пробував бути вибраним на те чи інше місце і програв". Таке, мовляв, трапляється, а на Лью Лермана чимало політиків-республіканців дивляться, як на "самсебе промотера", що конче хотів би, "успадкувати мантию Регена", — пише журнал "Ньюзік" з 10-го вересня ц.р.

ПЛЯТФОРМА РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ партії, яку ухвалено на Конвенції в Делласі минулого місяця, не зовсім до вподоби трьом країнам, з яких кожна має свою причину нарікати на цю плятформу: Китайська Народна Республіка незадоволена надмірною увагою плятформи до Тайваню; Австралія незадоволена з того, що плятформа не згадує про взаємний оборонний договір поміж Америкою і нею; а Югославія скривджена тим, що її названо "советським сателітом", тоді коли вона сама себе вважає зовсім незалежною країною.

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00
 UNA members: \$7.50 — 6 months, \$15.00 — 1 year. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
 Check "money orders" payable to "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Поклін пам'яті Великої Людини

Верховний Архієпископ Кардинал Йосиф Сліпий, що його загально визнано за Патріарха Української Католицької Церкви, перейшов до історії ще за свого життя, яке 7-го вересня 1984 року закінчилося на 93-му році. Блаженніший Первоієрарх Йосиф був ще за свого життя мучеником за віру і нарід. І коли Митрополит Андрей Шептицький дістав почесну назву „Слуги Божого“, то його заступник на львівському митрополітичному престолі Блаженніший Йосиф дістав почесне ім'я „Ісповідника Віри“. Він заслужив собі на цю назву своїм 18-літнім мучеництвом у советських каторгах. Його споконували обіцянкою, що стане патріархом у Москві, якщо відречеться вірності Римові і його жорстоко карали за постійну відмову. Коли в реакції на східну політику Ватикану деякі наші загорілі натакали на можливість непослуху Римові, чи заснування української національної Церкви, Блаженніший заявив рішуче: „Я не нате карався вісімнадцять років за вірність Католицької Церкви і її Архієпископи, щоб на волі відрекся їх“.

Це була тверда, вірна принципам, неупустива людина, для якої Церква і народ були недоторкальними табу. І хоча советські опричники заслали його на далеку сибірську північ, Бог винагородив його страждання. Ще замолоду і в самому середньому віці, коли був директором спершу Духовної семінарії, опісля ректором заснованої ним Духовної академії у Львові, довгими роками хворів на легені, але суворий, проте дуже сухий сибірський клімат викликав його з цієї затьняної небезпечної недуги. І Господь винагородив його за позбавлення можливості виконувати обов'язки на святоюрській горі у Львові: дістав титул Верховного Архієпископа, дістав підвищення до стану Кардинала, а українські католики в діяспорі визнали його, як свого патріарха.

Історичним ділом Блаженнішого було, коли він на Другому Ватиканському соборі 10-го жовтня 1963 року виступив з вимогою створити для Української Католицької Церкви Патріархат, вказавши на прецедент деяких інших східних Церков. Папа Іван XXIII, який наполегливо домагався звільнення Митрополита Сліпого з зв'язиці, ані його наступники — Павло VI, Іван Павло I і теперішній Папа Іван Павло II не здійснили цієї вимоги Блаженнішого щодо патріархального завершення Української Католицької Церкви. Але вимога, зголошена на 2-му Ватиканському Соборі понад 20 років тому, дала поштовх до створення мирянського патріархального руху, який охопив своєю динамікою широкі кола українського населення у діяспорі та став чинником, який безумовно спричинився вирішально до частинної самоуправи помісної УКЦеркви з її Синодами.

Блаженніший Первоієрарх УКЦеркви роз'їздив по багатьох країнах різних континентів, щоб безпосередньо наві'язувати контакт із вірними і громадою. Він був громадською людиною з глибоким розумінням для вартості організованого українського громадського життя. Будучи в Америці — між іншим — відвідав центрально Українського Народного Союзу у Джерзі Сіті і свою прихильність супроти УНСОЮзу доказував словом і ділом. Він був громадською людиною, але не мав амбіцій стати лідером в загальному українському громадському і політичному світі. Був надто глибоко заангажований у справах Церкви і поруч із Церквою у науковій праці та в творенні нових конструктивних діл. Церква св. Софії у Римі, Української Католицької університет, парафіяльний храм Жировицької Матері Божої, пожевлення чернечого життя О.О. Студитів і збудування для них центру в Кастель Гандольфо, подивудігана видавничі діяльність, тісний зв'язок Блаженнішого з усіма українськими науковими осередками — це тривкі надбання, з яких кожне завдячує своє існування Ісповідникові Віри. Це була людина сповнена безперервної ініціативи й енергії праці. Він не знав, що таке відпочинок, що таке відпустка, що таке розвага. Твердий супроти інших, але й твердий супроти себе самого. Не знав компромісів у принципах віри і народу, — не знав їх в неволі на 18-літній каторзі, не знав їх і на волі, коли досягнув найвищої почесності і втішався безприкладним авторитетом у всьому вільному українському світі у діяспорі.

Треба буде довшого часу, щоб з історичної перспективи можна було цілісно, докладно і вірно оцінити велич духа і діла цієї виняткової людини, що їх нема багато рівних в історії України. Коли скоротиться українство у вільному світі — залишиться фортеця Церкви. Відійшов у засвіти один з її найбільших будівничих. Золотими літерами записався в історії Церкви і народу.

Сорок років тому в червні в німецькому концетраційному таборі Саксенагезен гестапівці закатували великого українського поета Олега Ольжича, сина Олександра Олеса. Представник у поезії патріотично-динамічної лірики в досконалі мистецькій формі, був Ольжич не тільки одним із найвидатніших наших поетів своєї доби, але великим патріотом і активним революціонером та націоналістичним діячем. Був він поет-ідеаліст, що не тільки сильним поетичним словом, а і з посвятою власного життя боровся за визволення України. Тому поет Ольжича стала синонімом нової людини і символом для українського молодого покоління.

Відкривався перед ним шлях наукової кар'єри, але він вибрав інший життєвий шлях: став активним членом ОУН і керівником культурного сектора. За фахом археолог, дав низку праць. За великі наукові успіхи Чеська Академія видала його, як стипендіста до ЗСА на Гарвардський університет. Його дослідні праці в ділянці європейської неоліти, зокрема його монографія про неолітичне село Шпіналі, дали йому славу здібного археолога. Цікавився теж живою розвитком духовних і політичних процесів в Україні й Советському Союзу.

Хоч народився (8-го липня 1907 р.) в Житомирі, своє дитинство провів у Києві, де жив і працював його батько, ветеринар і поет, Ол. Олесь. В 1919 році родина емігрувала до Відня, а 1923 року до Праги, де закінчив освіту дипломом доктора археології (1930).

Брав участь у праці укра-

Іван Боднарчук

ДО 40-ОЇ РІЧНИЦІ ЗАГИНУ ОЛЕГА ОЛЬЖИЧА

інського підпілля і в боротьбі Карпатської України та сидів у мадлярській тюрмі. Опісля боровся проти німецьких окупантів. У 1942 року втік з О. Телігою та І. Ірлявським до Києва, щоб протиставитися німецькій дестабілізації. Коли німці розстріляли Телігу й Ірлявського, йому пощастило дістатися до Львова, але там був арештований. В одній своїй поезії поет мовив:

Пошли мені, молюся,
 дар один
 в ім'я її прийняти
 мученицьку муку
 І в грізні дні
 залізної розплати
 в шинелі сірій
 вмерти від гранати.

Те, що писав Ольжич, стало законом його життя і його трагічної смерті. Зрозумівши потребу революційного чину, беззастрешно віддав себе цій боротьбі.

Його літературна спадщина відносно невелика, але все ж таки вона ставить його між найвидатнішими поетами нашої доби. Його творчість пронизана духом героїзму. Велич його в тому, що він, як мало хто, зміг повністю втілити своє поетичне „віру“ в діло, віддавши повністю активній праці в ОУН. Писати поезії почав у 1930-тих. Мав духовний зв'язок із т.зв. Правозкою групою письменників, що друкувалися у „Вісникі“ Донцова. Належав з Е. Маланюком, Кленом і Телігою до Вісниківської

„квадри“». Написав усього три збірки поезій: „Рінь“ (1935), „Вежі“ (1940) і „Підзамча“ (1946). Збірка „Вежі“ має окреме місце в творчості Ольжича. Вона складається з двох поем: „Городо 1932“ і „Незнайомо воякові“. Вже в першій своїй збірці „Рінь“ Ольжич накреслив свій важкий шлях боротьби за звільнення поневоленої України:

Ми вийдем жорстоке
 зустріти,
 Заховане в ранковій млі.
 Будуть не луки, не квіти,
 Каміня саме на землі.

Шлях — велетеньські
 гадюки,
 Невгнутий розмірений
 крок,
 Діла і змагання сторуку,
 І смерть — як найвищий
 вінок.

Є в нього дидактично-виховні мотиви суворості долі. Його вплив бачимо в деяких віршах Ірлявського й Лятурицької. Поема „Незнайомо воякові“ — це зображення життя і смерті юнака-революціонера. Вона багата в сенсативі, як знаменитий вияв вольовості: „Державо не твориться в будучині, держава будеться нині“. Зайняту такі місця з тієї поеми:

Захочеш — і будеш.
 В людий затам
 Лежить невіддана сила.
 Зростає небезпека
 з одажним життям,
 Як з тілом смертельника
 крила.

Орест Корчак-Городиський

СОТНІ МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ І ГРОМАДА

та, висловлювали дуже подібні думки, якщо йдеться про значення „української економіки“, якщо так можна сказати, або докладніше — капіталу українців у країнах поселення. Були цікаві статистики, були обережні калькуляції, які дають змогу чесним і підприємливим одиницям з власним капіталом і допомогою українських установ започаткувати власні підприємства.

Маю враження, що стаття поставила надто великі вимоги до наших фінансових установ. Читачі напевно прийшли до правильного висновку, що під сучасну пору Церкви є найменшим ризиком для фінансових установ, з чого треба зробити висновок, що наші Церкви повинні активніше включатися в економічне планування громади, а не мати на увазі виключно своє вузьке парохіальне цілі. Гляньмо на минулу роль церковних діячів у розвитку економічного життя, щоб згадати тільки о. Тита Войнарського.

Чи в наших фінансово-економічних міркуваннях матимемо на увазі кредито-

сотень мільйонів інших наших фінансових установ” — необов'язана. В цій статті не пояснено як можна жити в великі суми для потреби громади. Згадано про дві потреби, що на них повинна громада звернути увагу — це лікарська порада і дім для немічних.

Ми дуже часто порушуємо проблеми, а в цьому випадку лікарську пораду і дім старших віком, але не пропонуємо розв'язки як це зробити, як досягнути шль. Обидві установи повинні бути побудовані на ініціативі однієї чи двох груп. Під сучасну пору медична опіка в ЗСА переходить цікаву зміну — творяться медичні осередки, які є пов'язані з поодинокими шпиталіями, індивідуальні лікарські канцелярії зникають, також є добра нагода групі підприємців наших лікарів заінвестувати власний закладовий капітал, а українські фінансові установи придуть з допомогою.

Тож збудував такий медичний осередок з лікарями різних спеціальностей не було б важко. Наші громади в більшості мають медично шпитальні забезпечення, тож спеціальні дорозуміння не буде потрібні, але пацієнти — наші старші віком громадяни — будуть вдячні, що зможуть

А легко тобі,
 хоч і дивились ниць,
 Аби не спіткнулись ні разу,
 І нести солодкий
 тягар тасмичий
 І гостру петарду наказу.

Навчисьш надати
 блискавичність думкам
 І рішенням важкість
 каміням.
 Пти чи посли
 і статі сам-на-сам
 З своїм невблаганним
 сумлінням.

Стелівся Ольжичеві шлях наукової праці після вдалих розкопок у Галичині, Буковині і Югославії, дослідів ведених Гарвардським університетом та публікації його археологічних студій. Та вибрав він інші вартості в житті, великі національні ідеали, як один з ідеологів українського націоналізму. Хто сподівався, що тендітної конструкції людина, з душею поета-мрійника, очолить у найжорстокіший для української нації доби життя? Загинув вночі з 9-го на 10-те червня 1944 року.

Змасакрувавши його в жалюгідний спосіб, німці не подали вістки навіть старим батькам у Празі. Полковник А. Мельник згадував, що йому командант табору Кайдель заявив, що тіло Ольжича спалено в таборній крематорії і що він готов видати урну з попелом батькам. Але німці не додержали обіцянки.

Українське громадянство досить уже знає про Ольжича як поета, менше знає про нього, як ученого археолога, відомого в Європі і у ЗСА, а ще менше усвідомлює собі ту роль, яку відіграв він, як революціонер у нашому підпіллі в найжорстокіший доби нашої історії.

ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я

Д-р Ростислав Сочинський

Серцево-судинні недуги

У попередній статті („Свобода“ ч. 199, з 5-го вересня) ми описали високое тиснення крові, його розповсюдження, ознаки та способи запобігання. Сьогодні згадаємо про інші недуги серцево-судинної системи.

Атеросклероз

Стверднення кровоносних судин (зокрема артерій, або б'ючок), зване атеросклерозом з товщиною дегенерацією їхніх стінок, — це недуга, у відірванні до артеросклерозу, себто зупинення б'ючок з погубленням їхніх стінок, яка настає внаслідок фізіологічного процесу старіння. Атеросклероз, це — безпосередній спричинник серцевого і мозкового ударів, це повільна, прогресивна недуга, яка може брати свій початок ще замолоду. Вона характеризується тим, що стіни артерій через осід товщених матеріалів, як, наприклад, холестерол, робляться грубими і нерегулярними. Через те протоки (каналі) судин звужуються і постачання крові до деяких частин організму зменшується.

Коли це стається, може утворитися згусток крові (тромб), який загордує доплив крові до серцевого м'язу, мозку, чи інших важливих органів, спричинюючи, між іншим, серцевий, чи мозковий удар.

Своєчасне розпізнавання та послаблення, а то й усунення певних факторів, про які ми згадаємо пізніше, може сповільнити, а то й запобігти розвитку атеросклерозу.

Серцевий удар

Атака, або удар серця, це — недуга, убитий час 1, від якої щороку вмирає в Америці біля 600,000 людей. Коли доступ крові до частини серцевого м'язу, внаслідок кровоспиння у вених артерій, закривається, ця частина починає вмирати і з-за браку кисня та від живих речовин. Така подія по-медичному зветься „інфаркт“ і коли він захопить велику частину серцевого м'язу („миокардія“), наступає раніше, чи пізніше — смерть.

Певні відхилення фізіологічних процесів організму та нездоровий спосіб життя збільшують ризик удару серця, а саме: високое тиснення крові, курення, надживання алкогольних напій, високій позем холестеролу та інших товщених субстанцій у крові, цукриця, брак фізичних вправ, надмірна вага тіла, чи постійне духовне напруження. Вік грає також чималу роль: три з чотирьох (75 відсотків) випадків атаки серця стаються у віці понад 65 років.

Деякі люди зазнають, не раз на протязі довшого часу, ознак „ангіни пекторіс“, званої також стенокардією.

дією, або цілком популярно: „грудно жабо“, без того, щоб мати удар серця. Все ж такі такі симптоми, — це показники ураження вених артерій серцевого м'язу атеросклерозом і вони іноді бувають першими звістками атаки серця. Швидка, безпосередня лікарська допомога у таких випадках, може означати різницю між життям і смертю.

Симптоми атаки серця

Неприсне почування тиску, повноти, давлення і болу посередні, в центрі грудної клітки, які тривають щонайменше дві хвилини і довше; біль може поширюватися до лівого (частіше), чи правого плеча, шиї і ramen; сильний біль, запаморочення, тьмяність, непритомність, пітніння, нудота і задуха можуть також явитися.

Що в таких випадках робити?

Коли ви переживаєте вище згадані симптоми, ви повинні негайно викликати амбуляс (число телефону 911), або інший засіб допомоги у наглих випадках і також повідомити вашого родинного лікаря. Коли ж ані одного, ані другого не можна телефонічно досягнути, ви просіть вашого знайомого, приятеля, сусіда чи члена вашої родини відвести вас негайно до найближчої лікарні. Особи старшого віку повинні мати під рукою і навіть носити при собі телефон амбулясу, лікаря і адресу лікарні.

Якщо ви свідком тяжкого серцевого удару, коли биття серця і відхід хворого зупиняються, ви можете врятувати життя такої особи, застосовуючи т.зв. серцеволегеневе оживлення („СЛО“), очевидно, якщо ви у цій першій допомозі відповідно вишколені.

„СЛО“ — це послання від диху устами до уст хворого і ритмічного стиснення його грудної клітки. Курси такого рятування влаштовує майже кожна лікарня, чи інша здорова установа.

Залежно від суворості серцевого удару реконструкція здоров'я починається у окреомому шпитальному відділі для лікування захворювань вених (коронарних) судин. Особа, яка пережила серцеву атаку, звичайно, поволі, але поступово приходить до здоров'я і може навіть пізніше повернутися до своїх щоденних занять.

У деяких випадках стенокардії, або „грудної жаби“, коли ліки не допомагають, і після серцевого удару ваш лікар може поручити хірургічне лікування. Це відносно нова операція, звана обхідною хірургією затканих вених артерій. Цією процедурою створюється новий доплив крові до серця.

(Закінчення на ст. 6)

Микола Кузик

ТРИДЦЯТЬ ТРИ РОКИ ТОМУ

(Із перших днів слави чоловічого хору „Думка“ в Нью Йорку)

„Свобода“ з 1-го серпня ц.р. на першій сторінці помістила згадку про смерть великого американського музиканта Фреда Веррінга. У вісті написано, що цей музикант його оркестра на протязі 68-ох років виступали постійно в радіо, телебаченні, у фільмах і на Бродвею. Прочитавши цю згадку про смерть цього великого музиканта було б непростим гріхом для нас, небагатьох живучих членів чоловічого хору „Думка“ того часу, не згадати зв'язку Ф. Веррінга та його спільний виступ із українським чоловічим хором „Думка“ в Нью Йорку.

В той час, хор „Думка“ мав вже за собою півторарічну працю проб і виступів від часу основних зборів, що відбулися осінню 1949 року в приватному помешканні відомого українського підприємця-патріота Мирона Сурмача при 7-й вулиці в Нью Йорку. Можна ствердити, що в той час хор „Думка“ досягнув вершин мистецтва вокального співу. Заслуги в тому досягненні, в великій мірі, були, вже ініціатором, св.п. м.г. Леонтія (Льоня) Крушельницького, надзвичайно здібного диригента хорового мистецтва, що вмів проінформувати душі хористів змістом кожної пісні, що їх вони розумували. Другою додатковою рисою хористів „Думки“ було те, що вони мали рутину багатьох років хорового співу, виконуючи пісні в різних хорах ще на рідних землях чи, будучи на еміграції в Західній Європі. В молодих віках хористів були добірні, гарні голоси. Першим головою хору був д-р Богдан Карпачів, людина веселої вдачі, добрий другий тенор, шор відданий в організуванні та розвитку хору.

Почалося воно з того, що Управа хору з оголошення в американській пресі дізналася, що відбуватиметься „Гарвест“ фестиваль, тобто фестиваль врожаю, а було то влітку 1951 року, у великій концертній залі Карнегі Голл. У дій-

ності, це був фестиваль-попс, який можна б назвати також конкурсом в змаганнях багатьох хорів за найкраще місце в їхніх виступах чи за милозвучність їхніх пісень. Цей фестиваль задумав і зреалізував Фред Веррінг. На засіданні Управа хору вирішила написати листа на вказану адресу та зголосити нашу участь у цьому конкурсі. Інж. Юліан Ястребський та його дружина — великі приятелі-ентузіаст хору „Думка“ — новозаснованої мистецької одиниці на терені Великого Нью Йорку, дуже багато допомагали Управі в контактах та влаштуванням концертів нашим хором у вищих школах Нью Йорку. З їхньою допомогою вислано такий лист на руки Фреда Веррінга. Через кілька днів прийшла відповідь: він з питою американським чемністю, жалівся, що листа на конкурс хорів вже закрита. Участь нашого хору в цьому виступі — побажана, але вже поза конкурсом, як додатково остання точка. Розуміється, ми зразу відписали, що виступимо, відспівали чотири українські пісні. Управа й всі хористи були дуже раді, що можемо взяти участь у виступі в такій славній залі та ще й перед добрим американським публікою. А нагорода — побажана...

Надійшов день-неділя-виступу хорів. Наш хор не спішився, навіть тому, що ми мали виступати під кінець попсу. Все ж таки прибули десь в середині інших точок, Дехто з нас розмістився у бічних кімнатах, а дехто стояв біля стін у концертній залі. Сидячі місця були всі зайняті. Славу залу Карнегі Голл вщерть виповнила публіка. Всією церемонією виступів поодиноких хорів, представляючи їх публіці, проводив Фред Веррінг. Коли проспівали всі інші хори свої точки, згідно з програмою фестивалю, прийшла черга на виступ хору „Думка“. Тут необхідно теж згадати, що серед неамериканських хорів, крім хору „Думка“, брали участь такі хори, як німецький, литовський і хор однієї із скандинавських країн, разом десять хорів. Американські хори, що брали участь в конкурсі, прибули із різних місцевостей, в них переважно співали учні вищих шкіл.

Піднеслася куртина. На сцені п'ятдесят членів хору „Думка“, молоді обличчя, співаки гарно вбрані в чорні та сірі — все те, зразу зробило приємне враження на публіку, яка втомлена після виступів дев'яти хорів, була на пісню. Фред Веррінг вірно представив публіці наш хор, не змінюючи нічого із того змісту, який Управа хору

зформулювала — хто ми, звідки і коли прибули до Америки. В нашій програмі було чотири пісні — „Та забілилі сніги“, дві всередині не тямлю вже четверта — „Коломийка“, муз. спіз. Наїсина. Під час співу вже першої нашої пісні публіка на залі начебто прокинулася з сну. Завважувалося тоді явно радісний вияв на обличчях аудиторії та спонтанне оплескування по кожній нашій пісні. Після закінчення нашої точки, публіка розбавлена нашою „Коломийкою“, спонтанно скандувала „Фирст прайс, фирст прайс“ нашому хорі за милозвучність українських пісень та їхнє мистецьке виконання. Так, що Фред Веррінг був змушений вийти на сцену і вислати публіці, що повні солідаризується з нею, та, на жаль, хор „Думка“ зголосив свою участь запізно, коли вже і листа на конкурс була замкнена. Американський музик професійно, як знавець мистецтва музики і співу, був безмірно захоплений хором „Думка“ його мистецьким виконанням на сцені. Подивляв силу їхніх голосів, чистий криштальний тембр та найбільше був він мило вражений голосами басів. Признався, що за все своє життя він такого хорового профунда собі не пригадує. Подякувавши диригентів Л. Крушельницькому, голові хору Б. Карпачіву та всім хористам за участь у фестивалі, він висловив бажання бути в зв'язку з нашим хором. Для нас усіх хористів — це був дійсно найвищий „прайс“, найвище признание з уст славного музиканта американської землі наших часів маестра Фреда Веррінга.

Незадовго до фестивалю, Управа хору отримала листа від Ф. Веррінга, в якому він просив чи не міг би хор „Думка“ допомогти його хористам відспівати дві американські пісні на святкуванні Американського Червоного Хреста („Ред Крос Реллі“) в Медисон Сквер Гардені в Нью Йорку. В листопаді того ж року. Управа хору відповіла позитивно, із сугестією — чи наш хор не міг би самостійно відспівати свою одну українську пісню на цьому святі. Ф. Веррінг в листі до хору радо погодився на відспівання української пісні і рівночасно прислав ноту двох пісень до розумування хором. Одну пісню я пригадую. „Номе where the Buffalo Roam“, а друга, випала з пам'яті. Це ж бо 33 роки тому. До дня виступу, хор перфектно вивчив ті дві пісні, а проба з хором Веррінга відбулася того самого дня перед виступом. Його хор враз з нашим хором творив

Закінчення на 5.

НА XXIII-ІЙ ОЛІМПІЯДІ В ЛОС АНДЖЕЛЕС

Фрагменти з української діяльності

НА ЗАХИСТ ЖИТТЯ І ЗДОРОВ'Я ОЛІМПІЙЦІВ СССР

Вістки про передчасну і загадкову смерть спортсменів в СССР почали доходити на Захід впродовж кількох років. Це були загальні вістки, без жодних імен і жодних доказових фактів. Хоч відомо було про три випадки: передчасну смерть В. Куца, який помер у 48 років від туберкульозу, а також про смерть Харламова і Белова. Спортивна преса інформувала лише про ті випадки смерті спортсменів, які не можна було затаїти.

І разом з СССР уда-лося вивести список 59 олімпійців, з них 24 олімпійських чемпіонів, які померли передчасно і в неясних обставинах.

Перша наша реакція після одержання списку померлих олімпійців була самозрозуміла: КГБ провокує. Хоч нас скомпромітувати перед цілим світом. Чи не може так статися, що після проголошення списку мертвих олімпійців в СССР, комуністи влашту-ють пресконференцію у Москві чи навіть в Лос Анджелесі з виступами «мертвих» олімпійців?

У світі і в часі, в якому ми живемо, можна всього сподіватися.

Кореспондент «Смолоскипу» О. Зінкевич на головному олімпійському стадіоні.

Часу до Олімпіади залишалося дуже мало, щоб все перевірити і щоб хоч ствердити, що особи подані на списку, були справді олімпійцями.

Затяжна праця тривала кілька тижнів і закінчилася швидко в понеділок 30 липня в Лос Анджелесі, себто за три дні перед запланованою пресконференцією.

В понеділок 30 липня були зроблені перші телефонні контакти з Міжнародним Олімпійським Комітетом (МОК) і його Медичною Комісією. Ми домагалися, щоб ці компетентні установи провели розслідування причини смерті союзовських олімпійців. Але як Комітет, так і Комісія відмовилися у цій справі говорити і прийняти документацію. Після цього вирішено оголосити повний список на пресконференції 2 серпня (в одержаному з СССР списку є також інші спортсмени, не-олімпійці, які теж померли у молодому віці і яких імена ще не оголошено).

Після пресконференції 2 серпня, під тиском чисельних запитів від представників міжнародної преси — і секретаріат МОК і його Медична Комісія прийняли українську делегацію і особисто погодилися прийняти всю документацію.

1 серпня московський ТАСС з Лос Анджелесу гостро виступив проти запланованої української пресконференції, на якій на наступний день були присутні кореспонденти і телевізійні з'їзди з СССР і країн Східного Блоку. Про пресконференцію чи про проблему, які на ній були висунуті (смертність союзовських олімпійців, справа участі України в Олімпійських Іграх і справа національної дискримінації спортсменів СССР) той самий ТАСС не повідомив ані одним словом. Зате в Лос Анджелесі за-працювала машина советської дезинформації: серед

представників преси радянські «кореспонденти» поширили вістку, що, мовляв «Смолоскипу» твердить, що Юлія Рябчинська померла від анаболічних стероїдів. «А стероїди тут ні при чому», — говорили вони, — вона просто утопилася».

Подібних вісток було поширено дуже багато.

Випадок Рябчинської і стероїдів є класичним прикладом, як можна спотворити найправдивішу правду.

У медичному рапорті «Смолоскипу», який підготували молоді українські лікарі, і який одержав кожний журналіст на пресконференції 2 серпня, дуже виразно стверджується, що ані анаболічні стероїди, ані карнітин, ані інозин, ані калій оротату не спричинили різні побічні ефекти смерті, хоч можуть спричинити різні побічні ефекти смерті, хоч можуть спричинити різні побічні ефекти смерті, хоч можуть спричинити різні побічні ефекти смерті.

Тому питання було поставлено дуже виразно: якщо не стероїди, якщо не інші відомих на Заході препарати — то що саме спричинило їхню смерть? Могло бути кілька чи кілька десятків звичайних випадків. Від людей з СССР і Східноєвропейських країн стало в Лос Анджелесі відомо, що на пр. відомого білоруського боксера Валерія Попенченка дослідно зарізали в Москві. Поширилися аж три різні версії про смерть Рябчинської. Може бути ще кілька

подібних версій чи випадків. А решта? Чому вони померли? Що спричинило їхню смерть. Це «Що» було і далі залишається основним.

Тому заклик розслідувати смерть союзовських олімпійців було звернено до МОК, до його Медичної Комісії, до національних олімпійських комітетів. Вони є співвідповідальні за смерть олімпійців, це їхній обов'язок розслідувати їхню смерть і домогтися, щоб союзовський Олімпійський Комітет і союзовський уряд притягнути до повної відповідальності.

Завдання українців, було довести цю інформацію до відомої світу, що вони й зробили.

Президент МОК Х. Самаран на заключній пресконференції МОК відповідає на питання кореспондента «Смолоскипу».

А від цього Західного світу залежить, чи він буде лише з захопленням (а може й заздрістю) приглядатися, як союзовські спортсмени поважають світові олімпійські рекорди і мовчки та без жодної реакції, без зацікавлення і жодного стурбовування, буде приглядатися, як учорашні олімпійські чемпіони, будуть сьогодні вмирати у тридцять чи сорок років життя.

Питання вирінає, чи цей самий світ жорстокий і цинічний буде так само мовчки приглядатися до смерті олімпійців СССР, як він мовчки приглядався, коли мільйони українців умиралі голодовою смертю в 1933 році?

На реакцію цього Західного Світу не треба було довго чекати.

На заключній пресконференції МОК, у понеділок 13 серпня, в найбільшій за-

Голова Медичної Комісії МОК принц де Метро, коли йому поставлено питання у справі смертності союзовських олімпійців.

лі головного олімпійського пресового центру, перед сходами журналістів з усіх майже країн світу, обурений президент МОК, колишній еспанський посол до Москви Хуан Самаран, на поставлене йому запитання, проголосив перед цілим світом два історичні «НІ». Ні — МОК не буде досліджувати смертності олімпійців СССР. Ні! — МОК не вишле своєї спеціальної комісії (як вислав до Південної Африки), щоб розслідувати національну дискримінацію спортсменів СССР і чому Україна і Білорусія не беруть участі в Олімпійських Іграх.

Сантиментальний гуманний своєю вдачею голова Медичної Комісії МОК, бельгійський принц де Метро похилив голову (мабуть із сорому), коли Х. Самаран проголосив своє історичне «ні». Американець П. Юберо здивовано і з наївною цікавістю дивився на українського кореспондента, який ставив це питання.

Дуже скоро сотні присутніх журналістів перейшли до порядку денного. Дехто відверто радіє, що «росіяни» вмирають. Кореспондент ТАСС-у (відомий в Ірландії, як офіцер КГБ) зумів лише вигукнути: «Чули, чули, що ви наговорили».

Але знайшлися люди, які були не байдужі до долі і життя інших людей, нехай і підсоюзовських. І вони написали так, як сприймали ці вістки. Найбільш характерно відгукнувся «Лос Анджелес Таймс» — доказом смерті є «віра на слово». Як можна доказати, як можна звідси перевірити, чи справді ті 59 олімпійців померли і чому? Вірте на слово джерелів інформації в СССР, або старайтеся перевірити. Ми перевірили не можемо, але МОК і його Медична Комісія може. Тому, мабуть було таке велике зацікавлення лікарів і журналістів в доказом того, що життя людини, де вона не жила є справою цілого людства, яке починає все більше й більше турбуватися долею і життям іншої людини.

Праця на захист життя і здоров'я підсоюзовських спортсменів лише почалася. Іхній голос розпущу: «нас вбивають медичними і психофізичними експериментами» і «доведіть до відомої світу» не залишався без відгуку. Світ про цю трагедію молодих людей довідався. Боротьба за їхнє життя і здоров'я буде не легка. Вона буде довга. Але вона настільки важлива, що її треба продовжувати всіма можливими засобами. Коли смертність олімпійців СССР, яка зросла на 420%, знизиться до нуля, тоді ми вважатимемо, що наш голос не лише почули, але й нашого голосу налякалася влада СССР і припинила смертоносні експерименти.

О. Зінкевич

ЗА УЧАСТЬ УКРАЇНИ В ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРАХ

Нижче подасмо уривки зі слова Мони Снілик на відкритті пресконференції «Смолоскипу» в Лос Анджелесі 2 серпня 1984 року.

Колісь ми влаштували демонстрації. Вони завжди були мирні й ніколи не були спрямовані проти спортсменів, але проти порушення Советським Союзом олімпійських принципів. Проводячи нашу діяльність, ми часто чули, що ми змішуємо політику зі спортом. Навпаки, ми глибоко переконані, що власне ми побороємо політизацію Олімпіади, домагаючись, щоб держави не втручалися в Ігри. Як прихильники олімпійських ідеалів, включно з якнайбільшою кількістю учасників в Іграх, ми переконані, що не втручання Советського Союзу до-

волило б Україні долучитися до олімпійської родини. (В Лос Анджелесі, мабуть вперше, в офіційних повідомленнях вживано термін «олімпійська родина» для підкреслення дружності всіх учасників Олімпіади — ред.).

Ми скликаємо сьогоднішню пресконференцію з двох причин. Обидві зв'язані з втручаннями держави в спорт, що практично порушують олімпійський статут — советський уряд. Ми хочемо вірити, що з огляду на політичні події останніх років, як і з огляду на теперішній

Загальний вид на сцену пресконференції «Смолоскипу» 2 серпня 1984 р. в Лос Анджелесі.

ЗАКЛИК ДО МІЖНАРОДНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ

Організація на Захист Прав Людини в Україні «Смолоскипу» 30 липня 1984 року оголосила звернення до Міжнародного Олімпійського Комітету і його Медичної Комісії в справі розслідування смертності союзовських олімпійців. Лист підписав президент «Смолоскипу» д-р Андрій Зварун і секретар Андрій Сороковський. Лист цей і всю документацію передала МОК-ні і його Медичній Комісії делегація «Смолоскипу», до якої входили А. Сороковський, М. Снілик і О. Зінкевич 2 серпня 1984 р. Нижче подасмо уривки з цього звернення.

Спортсмени з СССР передали нам список 59-ти союзовських олімпійців, які померли передчасно з неприродних причин. Нам сказали, що більшість цих спортсменів померли у наслідок зловживань і використання тренувальних методів та медичних і фізіологічних експериментувань.

... Ми закликаємо Міжнародний Олімпійський Комітет і його Медичну Комісію відбутися в Лос Анджелесі під час Олімпійських Ігор спеціальну сесію, щоб розглянути це питання. Ми закликаємо Вас вислати спеціальну делегацію до СССР, щоб перевірити медичні рекорди кожного олімпійця, що є на нашому списку, і провести далі розслідування причин смерті у тих випадках, де офіційне вивчення було б незадовільне.

Після закінчення цього розслідування, ми домагаємося, щоб була скликана надзвичайна сесія МОК для обговорення вислідів цих досліджень і питання тренувальних методів і експериментувань, які загрожують життю спортсменів.

Якщо було б викрито, що будь-яка країна вживає чи схвалює ці методи — їхні національні олімпійські комітети повинні бути виключені з Олімпійського руху.

Мона Снілик і Андрій Сороковський при вході до Білтмор готелю, в якому вони передали 2 серпня 1984 всю українську документацію Міжнародному Олімпійському Комітету і його Медичній Комісії.

досліджень і питання тренувальних методів і експериментувань, які загрожують життю спортсменів.

Якщо було б викрито, що будь-яка країна вживає чи схвалює ці методи — їхні національні олімпійські комітети повинні бути виключені з Олімпійського руху.

методи скасовані і що він припинив усі біологічні, медичні й фізіологічні експериментування.

В ім'я людських прав і олімпійських ідеалів ми закликаємо вас зробити все можливе у ваших силах, щоб зупинити використання спортсменів.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС XXIII-ОЇ ОЛІМПІЯДИ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Липень, 1984 року:

Понеділок, 16 • Відкриття Українського Олімпійського Інформаційного Бюро в Лос Анджелесі. Керівник бюро — Андрій Сороковський.

П'ятниця, 27 • Кореспондент Інформаційної Служби «Смолоскипу» О. Зінкевич одержав повну пресову акредитацію на Олімпіаду.

• Участь у бенкеті на честь американських олімпійських чемпіонів, яких прийнято до Пантеону Олімпійської Слави.

• Виступ на першій пресовій конференції МОК у головному олімпійському пресцентрі.

Субота, 28 • Завдяки п-ні Дарії Чайковській в культурно-мистецькій програмі Олімпійських Ігор в Експонарному виступили українські ансамблі: «Кобзар» (кер. В. Божик), «Явір» (кер. І. Гринда) та козацький танцювальний ансамбль «Туман» (кер. Г. Монтеро). Згодом ці ансамблі виступали ще окремо в різних програмах.

Після пресконференції кореспондент телевізійної станції кап. Ч. 11 робить інтерв'ю з А. Каркоцем.

Понеділок, 30 • Закінчено підготовку всіх матеріалів про передчасну смерть олімпійців СССР, про питання участі України в Олімпійських Іграх та про національну дискримінацію союзовських спортсменів.

• Ранком на телевізійній станції кап. 9 відбулося десятихвилинне інтерв'ю з А. Каркоцем.

• Проголошено відбуття пресконференції 2 серпня 1984 року.

• Перші телефонні розмови з секретаріатом МОК і його Медичною Комісією.

• Вирішено, що офіційними представниками «Смолоскипу» на XXIII-ій Олімпіаді є А. Сороковський, А. Каркоць, М. Снілик, О. Зінкевич, Л. Верба, Л. Сокол, Я. Зінкевич та інші.

Вівторок, 31 • Телефонні розмови з МОК та відвідини пресових агентств і редакцій газет Лос Анджелесу групами по дві особи. Перша зустріч А. Сороковського і А. Каркоця з представниками ABC.

• Відомий американський колумніст Рік Таллі відвідав Бюро.

Серпень, 1984 року:

Середа, 1 • У великих американських часописах «Чикаго Трібюн» і «Дейлі Ньюс» (Лос Анджелес) появилися статті Р. Таллі про смертність союзовських олімпійців, питання участі України в Олімпіаді і національну дискримінацію спортсменів СССР.

• Московське телеграфне агентство ТАСС розповсюдило різноманітні повідомлення про пресконференцію «Смолоскипу» у головному олімпійському пресцентрі. ТАСС різко критикував українців і підготував пресконференцію.

Четвер, 2 • В американському Пресовому Клубі Лос Анджелесу відбулася пресконференція «Смолоскипу», в якій взяло участь понад 60 кореспондентів преси, телевізії і радіо з багатьох країн світу, а в тому числі з СССР і Східно-європейських країн. Пресконференцію керував Мона Снілик, про національну дискримінацію і справу участі України в Олімпіаді говорив А. Сороковський, а про високу смертність союзовських олімпійців — А. Каркоць. На пресконференції дійшло до гострої конфронтації між советським й угорським журналістам та А. Каркоцем.

Після закінчення пресконференції «Смолоскипу» кореспонденти обступили советського журналіста В. Кавалюка.

• Делегация «Смолоскипу» у складі: А. Сороковський, М. Снілик і О. Зінкевич відвідали Білтмор готель секретаріат МОК і його Медичну Комісію та особисто вручили їм українські матеріали.

• Американська радіостанція з Флориди повідомила про українську пресконференцію та передала інтерв'ю з А. Каркоцем.

• Телевізійні станції кап. 11 і кап. 5 передали широкі інформації про пресконференцію та інтерв'ю з А. Каркоцем і А. Сороковським.

Відгук чужомовної преси про смертність союзовських олімпійців і національну дискримінацію спортсменів СССР.

СМЕРТНІСТЬ ОЛІМПІЙЦІВ ССРС

Нижче подано кілька уривків із заяви «Смолоскипу» на пресконференції 2 серпня 1984 р. в Лос Анджелесі про смертність олімпійців ССРС, яку відчитав і давав відповіді у цій справі Андрій Каркош.

Коли 8 травня Советський Союз повідомив про своє рішення не брати участі в літніх Олімпійських іграх 1984 року, він посилався на фізичну небезпеку для советських спортсменів в Лос Анджелесі з боку «анти-советських груп».

Як цинічно і лицемерно звучить це виправдання у світі правди, яку ми знаємо сьогодні: найбільшою небезпекою для советських олімпійців завжди була їхня власна влада. Шонайменше 59 спортсменів, які змагалися для ССРС на Олімпійських іграх починаючи з 1952 року, померли — більшість із них внаслідок насильного вживання хімічних препаратів та інших методів тренування і експериментування.

DEAD SOVIET OLYMPIANS

На пресконференції «Смолоскипу» було виставлено 15 фотографій померлих советських олімпійців.

Що сьогодні показують блискучі советські рекорди на Олімпійських іграх, рахунок медалей, які мали бути доказом вишестіє їхньої політичної системи?

Протягом багатьох років ми чули від советських спортсменів, які змагалися на Заході, про вживання хімічних препаратів у їхній спортивній системі. Ми чули від них про спортсменів, які вмирають. Вони визнавали, що в советському підході до спорту є щось дуже зле. Виявляється, що самі спортсмени були свідомі небезпеки, яка з'являлася перед ними і їхніми товаришами, але були безсилі будь-що зробити. «Ми нав'язуємо їм це, ми нав'язуємо їм це» — ми чули не раз.

Недавно ми одержали інформацію про спеціальний департамент при Комітеті Фізичної Культури й Спорту при Раді Міністрів ССРС, який наглядає й розподіляє спортсменам, які тренуються, відповідні хімічні препарати. Цей департамент, який охоплює майже 150 спеціалістів зі спортивної медицини, очолює доктор Рубцов.

Протягом років ми були свідомі цієї темної тіні, яка висіла над спортсменами ССРС, але могли лише думати про тяжкі наслідки цих експериментів. Нам стало ясніше тепер. Недавно ми одержали список 59-ти членів советських олімпійських команд, починаючи від 1952 року аж до тепер, які померли. Кілька з них загинули у нещасливих випадках, але переважна більшість, згідно з нашим джерелом інформації, померла у наслідок советських тренувальних методів, вживання хімічних препаратів, біологічних і фізіологічних експериментів. На цьому списку є 24 олімпійці, які здобули золоті медалі. Ті, що передали нам цей список, просили нас розкрити перед широким світом цю темну таємницю, це жалюгідне збочення у спорті, це підірвання олімпійських ідеалів.

Щоб краще зрозуміти величину й запутаність цих явищ, ми мусили провести основну дослідну роботу. На підставі цього ми могли зробити ряд порівняльних таблиць між советськими спортсменами

і спортсменами олімпійських вельтнів — ЗСА і Німеччини (Сх. і Зах. разом).

Результат нашої праці був потрясачий. На всіх літніх Олімпіадах від 1952 до 1976 року і на зимових іграх від 1956 до 1976 року, 1033 советські спортсмени здобули щонайменше по одній олімпійській медаль. З них 46, себто 4.45% померли. У той самий період ЗСА мали 784 медальстів, з яких 14 (або 1.79%) померли. 786 німців здобули олімпійські медалі. З них лише 12 померло (себто 1.53%).

Результат нашого дослідження: смертність советських олімпійців є в два з половиною рази більша від їхніх американських і німецьких суперників.

Висновок: советські тренувальні методи вбивають.

... Ми хочемо кинути кілька викликів.

Ми кидаємо виклик Советському Союзу: визнайте, якщо ви можете, причину смерті 59 олімпійців (у тому числі 24-ох олімпійських чемпіонів), які померли, маючи в середньому всього 41.45 років.

Ми кидаємо виклик західним засобам масової інформації, зокрема американським журналістам, які дуже часто є суворі й виснажені: продовжуйте те, що ми тут розпочинаємо, і подивіться, куди воно веде. Ставте гострі запитання, не будьте легко задоволені і на кінець — будьте хоч коли небути обурені.

Ми кидаємо найважчий виклик Міжнародному Олімпійському Комітету: якщо Советський Союз є винний, як ми його тут звинувачуємо за смерть його власних спортсменів — прийміть відповідне й принципове рішення — виключіть Советський Союз з Олімпійського руху. Ви побачите, що такий акт буде кроком вперед до розв'язання багатьох проблем, які висять над Олімпійськими іграми, зокрема проблем політизації. Советський Союз був іржею в Олімпійському русі. Він вбивав, коли він увійшов до нього в 1952 році. Він був найбільшим порушником олімпійського статуту. Ми переконані, що оздоровлення Олімпійських ігор лежить не так у реформах, як у докладному додержанні теперішнього статуту. Перш усього — це означає невідкладне втручання урядів у справи національних олімпійських комітетів. Між іншим це втручання дозволить Україні й іншим народам, які є частиною ССРС, зайняти їхнє законне місце в олімпійській родині. І це поставить кінець убиванню олімпійців у наслідок державних розпоряджень.

НАЦІОНАЛЬНА ДИСКРИМІНАЦІЯ В СПОРТІ ССРС

Нижче подано уривки з заяви «Смолоскипу» на пресконференції 2 серпня 1984 р. в Лос Анджелесі у справі участі України в Олімпійських іграх і національній дискримінації спортсменів ССРС. Заяву що читав і давав пояснення до окремих таблиць адвокат Андрій Сороковський.

Недопущення України до Олімпійського руху є безправ'ям, проти якого ми боремося вже багато років. Воно є наслідком советської спортивної системи, яка оперта на національній дискримінації і колоніалізмі. Ця система є так само огидна, як і апартеїд у Південній Африці, що зробило ту країну парією у світовій громаді й довело до виключення її з Олімпійського руху. У той самий час Советський Союз користується упривілейованим статусом. На його мови порушення олімпійського статуту ніхто не звертає уваги. Теперішній бойкот Олімпіади є доказом, що догдождження Советському Союзу не було на часі. Коли майбутні Олімпіади опиняться під загрозою, настав час, щоб звернути увагу на основну справу — національну дискримінацію і колоніалізм у советському спорті. Для нас, американців українського походження, ця проблема є тим більше болючою, бо советська політика є спрямована на знищення української нації шляхом русифікації.

Найбільш талановитих спортсменів забирають з України. Українська олімпійська чемпіонка Лариса Латиніна, яка дев'ять разів здобувала золоті олімпійські медалі, була переведена до Москви, де її зробили головним тренером советської жіночої олімпійської команди. Там вона тренує підготовляти українських гімнасток у Києві. Усунення

Статистичні дані, які підтверджують національну дискримінацію в спорті ССРС: в команді ССРС на літніх Олімпіадах було включено 64.8% росіян і 35.2% не-росіян, на Зимових Олімпіадах 92.2% росіян і 7.8% не-росіян, тоді як в ССРС є 52.4% росіян і 47.6% не-росіян.

... Спорт відіграє велику роль у визнанні країни і її народу міжнародною громадськістю. Советський режим робить усе, що в його силі, щоб не допустити до визнання України в спорті. Найширша подяка найбільш заслуженим на американській землі українській установі — Українському Народному Союзу за його дотацию в сумі 1700 дол. на видання англійською мовою «Українські Олімпійські Чемпіони». Ця дотация уможливила не лише видати цю книгу, але й подарувати її (разом з іншими матеріалами) під час Олімпійських ігор в Лос Анджелесі членам МОК, національним олімпійським комітетам і представникам преси.

Наша щира подяка українським установам і окремим особам, які склали свої пожертви на Український Олімпійський Фонд «Смолоскипу».

Пожертвували по: 500.00 дол.: «Крамничка Сумління»-Чикаго; Американці на Захист Прав Людини в Україні-Рочестер. 250.00 дол.: ОУК ім. О. Басараб-Ошова; Українське Лікарське Т-во-Відділ Огайо. 200.00 дол.: Українська Кредитівка-Торонто; Українська Православна Кредитівка-Нью-Йорк. 100.00 дол.: ГУ СУКА «Провидіння»-Філадельфія; Союз Українок Канади «Доньки України»-Монреаль; Т-во Українських Інженерів-Відділ Каліфорнія; Екзекутива Українсько-Американської Координаційної Ради-Нью-Йорк; ЦУ ОДВУ-Нью-Йорк; СУА-Відділ Елізабет; УНО-Ошова; Українська Кредитівка-Гамільтон; СУА-55 Відділ в Лос Анджелесі; Кредитова Кооператива Північного Вінніпегу; Українська Національна Кредитівка-Монреаль; Маркус Попович; Філарет Луківич; д-р Дмитро Павличко; Гаррі Гуал.

50.00 дол.: Федеральна Кредитівка «Самопоміч»-Балтимор; Федеральна Кредитова Кооператива «Самопоміч»-Гартфорд; УНО-Монреаль; Українське Лікарське Т-во-Відділ в Нью-Йорку; Українська Кредитівка-Лондон (Канада); Юрій Тарасюк. 37.50 дол.: Дарія Кузик. 25.00 дол.: Українська Кредитівка — Солбурі; Ст. А. Секрета. 20.00 дол.: О. Суховерський; Д. Корбутяк; В. Лаврівський. 10.25 дол.: С. Кікта. 10.00 дол.: О. Богачевський; Володимир Островський; Роман Левицький.

Замовлення слати на адресу: Smolokyp, P.O. Box 561, Ellicott City, Md. 21043

Появився збірник «Олімпійські документи Смолоскипу»

Вже появився збірник олімпійських документів «Смолоскипу». До Збірника входять: всі матеріали пресової конференції 2 серпня 1984 р. — вступна заява, заява у справі смертності советських олімпійців, заява у справі участі України в Олімпійських іграх і національній дискримінації советських спортсменів, повний список померлих олімпійців ССРС, порівняльні таблиці, транскрипт пресконференції, транскрипт інтерв'ю з А. Каркошем на телевізійній станції кан. 9, транскрипт радіопрограми Рей Бріма, на якій виступив А. Сороковський, візирки з чужомовної преси.

Ціна збірника 25 дол., як пожертва на покриття видатків, зв'язаних з діяльністю «Смолоскипу» в Лос Анджелесі.

Замовлення слати на адресу: Smolokyp, P.O. Box 561, Ellicott City, Md. 21043

Чи вже склали свою пожертву на Український Олімпійський Фонд?

Українська діяльність під час XXIII-ї Олімпіади в Лос Анджелесі пов'язана з великими видатками. Пришліть свою щедру пожертву. Кожну пожертву можна відтягнути від податку. Чеки виставляйте на «Смолоскипу».

Складаю пожертву в сумі _____ дол. на Український Олімпійський Фонд «Смолоскипу».

Ім'я і прізвище: _____

Адреса: _____

Smolokyp, P.O. Box 561, Ellicott City, Md. 21043

О. Зінкевич, ген. секретар «Смолоскипу»

А. Сороковський, керівник Українського Олімпійського Інформаційного Бюро в Лос Анджелесі.

Сторінку «На XXIII-ій Олімпіаді в Лос Анджелесі» підготувала Українська Інформаційна Служба «Смолоскипу». Всі фотографії «Смолоскипу» P.O. Box 561, Ellicott City, Md. 21043.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІД ЧАС XXIII-ї ОЛІМПІАДИ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Радостанція NBC передала на всю Америку широку інформацію про пресконференцію, включивши до неї уривки з виступу А. Каркоша.

П'ятниця, 3 • Відбуто перші телефонні розмови з членами МОК і представниками національних олімпійських комітетів.

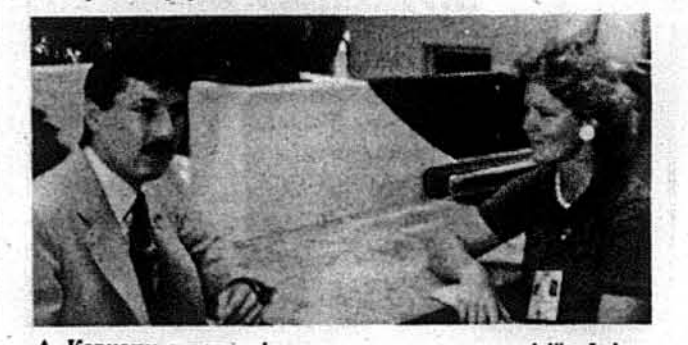
Появилася велика стаття про смертність советських олімпійців в газеті «Ді Реджистер».

Появилася велика стаття відомого американського дослідника і знавця Советського Союзу в газеті «Ді Сан» (Балтимор). Стаття ілюстрована фотографіями Ю. Рябчинської і Ю. Лагутина.

Перша доставка українських матеріалів представникам національних олімпійських комітетів в Олімпійському селі на кампусі університету Каліфорнії. Після наради і перестудіювання українських матеріалів, адміністрація дозволила доставляти їх по призначенню.

Рішено доставляти українські матеріали лише тим національним олімпійським комітетам, які виявлять у телефонній розмові зацікавленість ними і погодяться прийняти їх. В наступні дні українські матеріали доставлено 57 найважливішим національним олімпійським комітетам.

В одній із найбільших газет у США «Лос Анджелес Таймс» появилася в олімпійській частині, стаття п. заг. «Вірчя на слово» про українську пресконференцію.

А. Каркоша у розмові з кореспондентом телевізійної сітки СВС-Канада в парку Пресового Клубу Лос Анджелесу.

Перша демонстрація СУМ-у з молодіжною людиною в заграбованій клітці і з «ведмедем» поруч біля головного олімпійського стадіону (Колізею). Такі демонстрації відбувалися згодом в тому самому і в інших місцях міста.

3 Лос Анджелесу відкликано до ССРС відомого українського олімпійського чемпіона Бориса Шахліна, який виконував на Олімпіаді функцію судді в гімнастичі.

А. Сороковський виступив на радіопрограмі ABC (KABC-790) Рей Бріма, яку можна чути в багатьох штатах Америки. Виступ, телефонні запити й відповіді тривали понад дві години.

Інж. Володимир Лесюк, відомий діяч в Лос Анджелесі зробив два півгодинні інтерв'ю з А. Сороковським і М. Сниклик для телевізійної станції Групи «W», кан. 3. Перша півгодинна програма була присвячена питанню смертності олімпійців ССРС, а друга — питанню участі України в Олімпійських іграх і національній дискримінації підсоветських спортсменів.

Участь кореспондента «Смолоскипу» у прийнятті для членів МОК, яке влаштував американський Прес-Клуб Лос Анджелесу.

На прийнятті для членів Міжнародного Олімпійського Комітету представник «Смолоскипу» О. Зінкевич мав нагоду познайомитися з президентом Міжнародної Федерації Спортивної Преси англійцем Франком Тейлором.

Розпочато розповсюдження спеціального олімпійського випуску часопису «Смолоскипу» у 23 найбільших готелях, де замешкали чужинські журналісти й офіційні представники.

А. Сороковський і О. Зінкевич відвідали жидівський історичний музей Лос Анджелесу, в якому відзначувало жидівських олімпійців спеціальною виставкою. Відбуто розмову з директором музею Поліною Гірш.

Кореспондент «Смолоскипу» взяв участь у прийнятті, яке влаштував мер Сеулу Бо Г'юн Юм. Він познайомився з мером цього міста, прийняв запрошення приїхати на наступну Олімпіаду в Кореї і дав інтерв'ю Національному радію Кореї.

Біля головного олімпійського пресцентру відбулася велика протиставка демонстрація афганців, в якій взяли участь також інші етнічні групи (українці у ній участі не брали). На демонстрації були присутні два представники «Смолоскипу».

Кореспондент «Смолоскипу» взяв участь у заключній пресконференції Національного Олімпійського Комітету ЗСА. Український кореспондент поставив питання президентів цього комітету Б. Саймонові у справі расової дискримінації у Південній Африці і національній дискримінації в ССРС.

Участь частини Групи «Смолоскипу» у прийнятті, яке влаштувало подружжя Оксана і Тарас Козбурі.

Участь у заключній пресконференції МОК. Кореспондент «Смолоскипу» ставив питання голові Медичної Комісії МОК приймачів де Меро у справі дослідження смертності олімпійців ССРС, і президентів МОК Х. Самарові у справі національної дискримінації спортсменів ССРС і участі України в Олімпійських іграх.

Закрыто Українське Олімпійське Інформаційне Бюро в Лос Анджелесі.

У газеті «Ді Мейком Делі», яка появляється у Воррен, Міч., появилася стаття редактора цієї газети М. Кеетана про смертність советських олімпійців. Стаття ілюстрована фотографією Ю. Рябчинської.

У додатку до балтиморської газети «Ді Сан» — «Говард сан» появилася на першій сторінці інтерв'ю з представником «Смолоскипу» О. Зінкевичем. Інтерв'ю ілюстроване фотографією з бюра «Смолоскипу» і воно присвячене справам діяльності цієї організації.

О. Зінкевич на прийнятті для членів МОК у приміщенні місцевого Пресового Клубу разом з Міс Олімпійської Преси і радним Лос Анджелесу Гільбертом Ліндлі.

ЗАКЛИК
до всіх Організацій і Комітетів в Обороні
Людських і Національних Прав в Україні

ПРИБУТИ НА ЗУСТРІЧ

яка відбудеться
в суботу, 15-го вересня ц. р., в 6-й год. веч.
в приміщенні св. Софії у Вашингтоні, Д. К.
2615 30th Street N.W., Washington, D.C. 20008

ІГОР ОЛЬШАНИВСЬКИЙ
координатор Об'єднаних груп в Обороні
Людських і Національних Прав в Україні

Братство кол. Вояків 1-ої Української
Дивізії Української Національної Армії в ЗСА
Станція в Дітроїті

впаштовує

ВЕЧІР ВШАНУВАННЯ
45-ЛІТНЬОЇ РІЧНИЦІ СМЕРТІ

сл. п.
ЗЕНОНА КОССАКА
і сл. п.
МИХАЙЛА
КОЛОДЗІНСЬКОГО

які згинув героїчною смертю у Карпатській Україні
у березні 1939 року

Вечір відбудеться
22-го вересня 1984 р., о год. 7:30 ввечорі
в залі церкви св. Йосафата

ПРОГРАМА ВЕЧОРА:

Відкриття МИХАЙЛО НІНЬОВСЬКИЙ
Доповідь МИХАЙЛО БАЖАНСЬКИЙ
Спогади о. СЕБАСТІАН САБОЛ

МИСТЕЦЬКА ЧАСТИНА:

„Карпатська Січ“, Богдан Кравців ХРИСТИНА ЮЗИЧ
„Спомин“, Зореслав ОЛЕНКА КАЛИТЯК
Уривки із статті Зенона Коссака „Плекаймо силу“ — ЮРІЙ РОЗГІН

КВАРТЕТ БАНДУРИСТІВ під керівництвом П. КИТАСТОГО:
1. Карпатські Сичовики
2. Ой, Морозе, Морозенку
3. Ой, у лузі червона калина

ГУТІРКА ПРИ ЧАЮ, КАВІ І СОЛОДКИМ

Вечором проводиться ЛЮБОМИР ТАТУХ

Добровільний даток — 3.00 долари від особи

Головна Пластова Булава
Підготовка Конгресова Комісія

ТРЕТІЙ
ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС
І. СЕСІЯ

відбудеться
6-го жовтня 1984 р. на Союзівці

Початок нарад о год. 9-й ранку.

ОДЯГ: святковий, з пластовою лепією.
ОПЛАТА: ресторація 10.00 дол., побут — один день 36.00
дол. (включіть харчі).

Згоспошуватись прямо до управи Союзівки:
SOYUZIVKA — UNA ESTATE
Foordemoore Road • Kerkhonsk, N.Y. 12446
Tel.: (914) 626-5641

Усі Пластунні Сеніори та Старше Пластунст-
во повинні взяти участь в Третньому Пластовому
Конгресі!

Усі спільно плануємо майбутнє Пласту!
Від Вашої участі буде залежати як вигляда-
тиме Пласт в 2000 році!

ОГОЛОШЕННЯ

З'їзд БУВШИХ УЧНІВ

БЕРХТЕНСГАДЕНСЬКОЇ
ГІМНАЗІЇ

відбудеться
у Воррен (біля Дітроїту), Миш.
5-7-го жовтня 1984 року

ГОСТЯМ РАДІ!

Кімнату на нічліг замовляти до 28-го вересня в Midway
Motor Lodge, 31800 Van Dyke, Warren, MI 48093.
Tel.: (313) 939-2860. (Згадайте "Ukrainian High School
Reunion").

Крім того записатись телефонічно: (313) 894-8628, або пис-
товно до:

NATALIA MORDOWANEC
3694 Clippert, Detroit, Mich. 48210

або
JAROSLAW KONOPADA
1632 E. 13 Mile Road, Madison Hts, Mich. 48071

НЬО ЙОРК ОРГАНІЗУЄ АВТОБУСИ
НА ДЕМОНСТРАЦІЮ ДО ВАШІНГТОНУ

Українська Американська Координаційна
Рада

з відомою Крайового Комітету всегромадського протесту
проти російщення України,

ОРГАНІЗУЄ

АВТОБУСИ ДО ВАШІНГТОНУ
на демонстрацію і концерт

Ціна квитка в обидві сторони від особи є 18.00 дол. Про-
відниками автобусів є д-р Микола Шпетко і м-р Микола Ту-
рецький.

Автобуси з Нью Йорку від'їжджають у неділю, 16-го ве-
ресня, о год. 5:30 ранку з-під Українського Народного До-
му, при 2-й Авеню і 9-й вулиці. Поворот до Нью Йорку — пі-
сля концерту у Кеннеді Центр. Квитки слід замовляти у кра-
мниці „Арка“, 48 Схід 7-ма вул. У справі додаткових інфор-
мацій слід телефонувати до УАКР на число 505-1785.

Інші організації Нью Йорку та околиць також організують
автобуси до Вашингтону. УАКР закликає громаду замовляти
квитки на автобуси і взяти численну участь у демонстрації
і концерті.

ДЕНТИСТ ОЛЬГА ОЛЕНКО
Профілактика хвороб ясен і зубів. Лікування і протезування. Косме-
тична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням.

Адреса у Мангеттені: 630 5th Avenue, Room 1803 New York, N.Y. 10020

Адреса у Квінсі: 105-37 64th Avenue Forest Hills, N.Y. 11375 (212) 459-0111

Школа Кобзарського Мистецтва в Нью Йорку
ПОЧИНАЄ НАВЧАННЯ

в четвер, 13-го вересня, в домі СУМА, 3-й поверх
о год. 6-й вечора

Вписи відбудуться від 6-8-го год.

Про початок навчання у відділах звертатись:

БЕЙСАЙД — Оля Ходоба 296-2114
ЮНЬОНДЕЙЛ — п. Капустянський (516) 481-1639
ОЗОН ПАРК — Наталка Гончаренко 441-8276
АСТОРІЯ — Осип Могіла 388-0245

Дорогі Родичі! Цього року приймаємо на навчання ді-
тей від 6 років. Для них маємо малі бандури зроблені в Нью
Йорку. Ці дитячі бандури дуже гарні, малі, легкі, а звучать
краще, як нормального розміру.

Досі початківці були з підлітків, сьогодні — найменші
мають змогу дістати музичні основи на національному ін-
струменті, який легко опанувати. Бандури, ці тимчасом ви-
робляються індивідуально, тому не встигаємо зі замовлен-
нями. Просимо зацікавлених не зволікати з вписами.

Дайте можливість своїм дітям через бандуру включити-
тись в будову рідної культури.

Поява на сцені малих дітей з бандурами зробить нам ук-
раїнцям найкращу прислугу. Нашим національним інстру-
ментом захоплюється чужинський світ.

По ближчій інформації телефонуйте: 658-7449

УПРАВА ШКОЛИ

У СОРОКРІЧЧЯ ЩАСЛИВОГО ВИХОДУ
З НЕБЕЗПЕКИ НЕМИНУЧОЇ СМЕРТІ

У другій половині липня 1944 року чудесним збігом об-
ставин, ми обидвоє виділилися з положення, в якому була
очевидна й неминуха смерть. Цей рятуючий ми завдячуємо
тільки Чудотворній Зарваницькій Матері Божій.

Тож з приводу цього сорокріччя складаємо
на чотирирічну стипендію студента Богослов'я

в Бразилії \$1,000
та на Гарвардський Центр Українознавчих Студій 1,000

ОЛЕНА І ВАСИЛЬ ПАПІЖ

Дітройт, липень 1984 року

ПОЖЕРТВИ НА ДЕМОНСТРАЦІЮ
І КОНЦЕРТ У ВАШІНГТОНІ

16 ВЕРЕСНЯ 1984

ДРУГА ЛИСТА ПОЖЕРТВ

за час від 15-го до 31-го серпня ц.р.

По 100.00 дол.: д-р Степан Ворох, Іван Вівчар, Аліція і Во-
лодимир Даран, д-р Богдана Вакулюк, СУА 47-й Відділ Ро-
честер, д-р Іван Філіс, Юрій Чопенко.

По 50.00 дол.: Микола Бодель, Надія Бергенсток, Павло
Гарматій, Ред. Мстислав Долонський, Володимир Ковинько,
Каліна і Ярослав Козак, Борис Кравець, Менор Джуніор Ко-
ледж, Ерна і Михайло Лозинський, Володимир Могушій,
Анна Несторович, Стефанія і Осип Порайко, Стефанія Слю-
зар, Марія Савицька, о. Еміліан Шараневич, Евстахій і Степан
Шуган, Марія і Любомир Явний.

По 40.00 дол.: Іван Запорож.

По 35.00 дол.: Пелагія і Василь Кучукда.

По 30.00 дол.: Марія і Мирослав Ломога, Анна і Степан
Феденко.

По 25.00 дол.: о. Лев Білик, Олександра Біланюк, Дарія Бекер-
ська, Миколу Боліх, Іван Вакулюк, П.З. Василь, о. Богдан
Волошин, Роман Волоник, д-р Микола Войтович, Марія і
Володимир Ворох, Б. Гаєвий, д-р Олександр Гудзак, Григо-
рій Данилишин, Михайло Данчак, д-р Роман Діхун, Харитон
Довгалюк, Т. і О. Зазуля, Лука Заставний, Катерина Сидор-
Карбон, Ірина Кобзар, Володимир Костюк, Теодор Костюк,
Уліана Козак, Василь Крип'як, проф. Григорій Костюк, Лю-
бомир Кузик, Анна Кульська, П. І. Ж. Ласовський, Б. Мазуркевич,
Галина і Степан Максимчук, Мирослав Мац, д-р Ярослав і
Плоска Музичка, д-р В. і Т. Остап, Олійн Охримович, Василь
Палюх, А. Пінко, Ірина Потапенко, Олена і Степан Процюк,
Оксана Рак, Лев Семушак, д-р Ростислав Социньський, о.
крип, Василь Стебелський, Теодор Степелхак, д-р Володи-
мир Стойко, СУА, 71-й Відділ Нью Джерсі, Юрій Тарасюк,
Степан Ярош.

По 20.00 дол.: Петро Бабич, Тарас Барабаш, д-р Роман
Барановський, Олійн і Оксана Бачинський, Ольга Береня,
Яків Білик, Іван Бліха, Олександр Бондарович, В. Т. Бриво-
нич, Дарія Бунт, Володимир Вальчук, Мирослава Венке, Іж.
Олександр Вонторський, Роман Войнарович, Марія і
Михайло Гаврилюк, Аскольд Т. Гайвас, о. прот. Юрій Гулей,
Роман Данилишин, Наталія Дубик, Олійн Залізняк, Зеновія і
Олександр Каміньський, Марія і Ярослав Кірюк, Олександр
Клеор, Аполонія і Володимир Кірюк, Кароліна Конрад, Ма-
рія і Володимир Кульчицький, Роман Куць, Павло Лисенко,
Анна і Михайло Лучків, Іван Макар, Орест Мельник, Марія
Микопаєнко, Орест Небеш, М. О. Нінювський, Петро Новак,
проф. Петро Одарченко, С. Островський, Василь Павленко,
д-р Василь і Марія Палідвор, Марія і Володимир Ренер, Ма-
рія Рипляська, Володимир Савків, Ярослав Савчук, Віра
Сендак, А. Сидорак, А.Р. Сидуляк, В. Г. Слабівський, М.М.
Стецьків, Олена Тимочар, Михайло Торік, Микола Триняк
УНС, Відділ 292 Дітройт, Українське Товариство св. Мико-
лая Абури, Корнеліо Філіпович, Марія Олександрівна Григо-
ріївська, Андрій Цегельський, Роман Чавс, Стефанія Че-
реватюк, Ірина і Володимир Чума, Зеновій Яримович.

По 15.00 дол.: Євген Бачинський, Володимир Божик, Я.
Бухачевський, Осип Бурачок, Юрій Васильюк, Осип Іванів,
Богдан Кузишин, Едвард Кухар, Петро Чума, М. Лукавський,
Іван Новадний, Теодор Онуфрік, Євген Шафран.

По 10.00 дол.: Василь Балабан, Петро Бард, Лариса
Дяченко-Бернгарт, Марія Бішко, А.Блішак, Василь Бойко,
Микола Бульба, Осип Войтович, Степан Ганушевський,
Богдан Геврик, Марія Гельб'їг, Осип Голубацький, Осип
Гота, о. Леонід Гофман, Іван Гошко, Стефанія Грицюшко,
Осип Грушницький, Анна Гула, Пантелеймон Гурський, А.Т.
Гордон, Дмитрій, Степан Дубик, Константин Дудинський,
Дмитро Дуркалець, Михайло Єйно, О.О. Желехівський,
Павло Зяць, Микола Ільницький, Степан Калепян, Павло
Кавсинський, Василь Климук, Володимир Коваль, Марія Котер,
Ярослав Конопала, Ігор Конрад, Анна Кос, О. Кравчук, Юрій
Кравець, Осип Кусен, Стефанія Лаба, Матвій Ланка, Марія і
Роман Лазарчук, І. Макарець, Е. Марушак, Ярослав Масюк,
Михайло Матвійко, Василіна і Петро Марфей, Данило
Маціків, Василь Мавчук, Олексій Медвідь, д-р Романа
Навароцька, Петро Новак, Іван Павлик, Василь Паліж, Осип
Пендаківський, д-р С.В. Полівак, Михайло Прибільський,
П.М. Присяжний, Роман Рибак, С. Сабат, Петро Сагал, Гали
Сліпко, Анастасія Слюзаренко, Ярослав Сохочий, Юлія
Сидорович, Андрій Стахнів, Петро Твердохліб, Андрій Фолк,
Василь Цинайко, Андрій Чорний, Наталія Шеліга, С. Шильке-
вич, Ростислав Шрамченко, о. Ярослав Шуст, Марія Яворська,
Василь Явченко.

По 5.00 дол.: Осип Бадинський, Юрій Бараник, Василь
Бих, Яків Бараник, Євген Громич, Адела Грегорі, Розалія і
Василь Дуда, Іван Зінченко, С. Іванський, Осип Калінович,
Богдан Козак, Іван Криско, Іван Масний, Дмитро Мосорчук,
Володимир Пакула, Іларіон Панасенко, Данило Піш,
Францес М. Стек, Валентина Третяк, Ольга Чато, Мирослав
Піусь.

По 2.00 дол.: Лука Гавдан, В. Гаврилюк.

Крайовий Комітет всегромадського протесту проти
російщення України щиро дякує всім особам і організаціям
за добровільні датки на потреби демонстрації і концерту у
Вашингтоні та закликає всіх інших піти йти слідом.

Тридцять...

(Закінчення зі стор. 2)

Хор „Думка“ в 1952 році під час виступу на відзначуванні
10-річчя УПА

біля сто осіб. Крім вокального звучення хору брала участь
в святі симфонічна оркестра, яка виступала спільно з хорис-
тами, а диригував обидвома хорами Фред Веррінг. В
програму того свята входила ще промова президента
Америку Геррі Трумана і виступ його дочки Маргарети із
сольовим співом. Маргарета Труман відповідала своїх дві
чи три пісні при аккомпанюванні фортепіано. Президент
Труман, перешкоджений іншими важливими справами,
не міг прийти. В його заступстві прийшов і промовляв
секретар Стану Джордж Маршал. Ми всі жаліли, що не
було Президента і що ми, хористи, втратили нагоду бути
разом на сцені з тим, який своїм підписом завершив ле-
гальність прибуття 300,000 різнонаціональних скитальців
по Другій світовій війні з Європи до Америки. Коли спільні
хори відповіли дві американські пісні, їхні хористи відсту-
пили на певну віддачу позаду нашого хору. Фред Веррінг
представив наш репрезентативний хор „Думка“ і коротко
передав зміст пісні „Садок вишневі коло хати“, що її ми
проспівали.

Публіка — понад 15,000-за нашу пісню і за участь в
співі з хором Ф. Веррінга, нагородила нас могутніми опле-
скаками; не зважаючи на це, що всі хористи це були
„грінори“ — новоприбулі до Америки — наша вимова
американських пісень була така добра. Оплескування аме-
риканською публікою нашого хору треба пояснювати ще
й тим, що присутні на тому святі, знаючи, що Фред Веррінг
— це професійний знавець музики і співу, тим самим і хор,
ним представлений і запрошений до участі в тому концер-
ті, мусить бути на високому мистецькому пожемі. Коли ж
пригадати, то саме його особиста оцінка і признание
нашому хорові на фестивалі-конкурсі в Карнегі Голл,
спонукали його запросити наш хор до участі в Медісон
Сквер Гарден.

Тридцять-ть років проминуло від заснування хору
„Думка“ в Нью Йорку. Це ж не малий шмат часу. Мня-
лися диригенти; більшість з них відійшла вже в світ. З
першого складу хористів залишилася ще мала горстка.
Були й спробовані власну симфонічну оркестру. На
протязі свого існування хор „Думка“ безперервно діє, по-
повнює ряди тих, що померли новими молодими особами,
прикрашає природним живим українським „світлом“, пере-
минаючи чоловічий склад хору на мішаний. Можна сказа-
ти, що як в минулому чоловічий хор, так й на сьогодні
мішаний хор „Думка“ й далі не відступає із вершин хоро-
вого мистецтва. Під впливом керівництва — відданих в
пропагуванні української пісні і неперершеного хорова-
го мистецтва — голови хору Ігоря Раківського і дириген-
та Семена Комірного та посягують всіх хористів, треба ві-
рити, що хор „Думка“ і в майбутньому продовжуватиме з
непохваленою наснагою хорова мистецтво, почате, 35
років тому на землі Вашингтона. Хай цей мій спогад, як
успішних, тих описаних виступів хору „Думка“, з
покітним уже сьогодні, славним музиком Фредом Веррінг-
ом буде стимулом хористам до дальшої їхньої праці, та
утримувати пам'ять про цього великого американського
музиканта, який так високо і щиро цинив хор „Думка“.

Хто бажає побачити той живий український мистець-
кий „світ“ — хор „Думка“ з Нью Йорку, хай купить квиток на
автобус до Вашингтону і 16-го вересня ц.р. прибувши на
концерт, зможе насолоджуватись співом хористів „Дум-
ки“.

ПРОСИРІЙСЬКИЙ УРЯД в Ливані, ніби то змінюючи
свою позицію, розпочав переводити реформу у власному
уряді. Прем'єр-міністр Рашід Карамі найменував на
лідера християнської фракції Іозефа Гашема на місце
помершого П'єра Гемаля. Він очолює в кабінеті міністер-
ство зв'язків і здоров'я. Вміжчас християнська міліція і
мусульманські партизани, підтримувані Сирією і Палестин-
ською Визвольною Організацією, далі ведуть між собою
боротьбу за владу, у якій гине багато осіб цивільного
населення. Перебачено також зміну осіб на інших
міністерських постах.

РЕЖИМ АФРИКАНСЬКОЇ країни Зімбабве вільний
колишнього прем'єр-міністра уряду єпископа Абеля
Музорева, після одного року протримання його в
ізоляції без формального обвинувачення прокуратури.
Поліція Зімбабве (колишня Родзія) арештувала єпископа
Музорева на дотривок після його повороту з Ізраїля, де він
перебував кілька днів на студіях Біблії. Противники
Музореви закинули колишньому прем'єрові „зраду
батьківщини“ і „спілкування з противниками уряду“.
Тепер в Зімбабве панує однопартійна диктаторська
система.

ЗАХІДНОНІМЕЦЬКИЙ ГЕНЕРАЛ Ганс-Йоакім Мек
був номінований на високе становище в Північно-
Атлантичному Оборонному Союзі (НАТО) і від тепер
він сповнятиме функцію головного дорадника у справах
нуклеарного озброєння країні НАТО і планування оборо-
ни. Політичні і військові спостерігачі не виключають, що
ген. Мек матиме тепер великий вплив на перебіг пере-
говорів у справі редукції нуклеарної стратегічної зброї, якщо
такі будуть відбуватися в майбутньому. Як відомо,
головним командиром військ НАТО в Європі є американ-
ський генерал Бернард Роджерс.

ДВА ІЗРАЇЛЬСЬКІ ПОЛІТИЧНІ блок — коаліція
Лікуд і блок Партії праці, дійшли до порозуміння у двох
основних справах: творення спільного уряду, базованого на
всенародній єдності, і поділу керівництва між
теперішнім прем'єром Ісмаком Шаміром і лідером Партії
праці Шімоном Перезом. Очевидно, що не всі справи
полагоджені і щойно цього тижня закінчатиме переговори
між двома блоками і буде виданий спільний комунікат та
розпочинається формування нового кабінету.

ЗНАВЦІ УРЯДОВИХ справ у Білому Домі передбачають
відхід з посту секретаря оборони Каспара Вайнбергера в
другій каденції президента Роналда Регена. Вайнбергера
найправдоподібніше заступити на тому пості републикан-
ський сенатор з Техасу Джан Тавер, який цього року не
йде на перевибір до Сенату, забажавши відійти на
смертну тур у Капітолію.

ЦІНА НА ПОШТОВУ МАРКУ в ЗСА має збільшитися на
2 центи вже в 1985 році, і тоді нова 22-центовою марку
залишиться такою прийнятним кількості років. Намагання
головного поштоматра Вільяма Болднера дістати від
Уряду апробату на 23-центову марку — завели.

Уряд...

(Закінчення зі стор. 1)

их років. У фільм включено
теж ряд дуже зворушливих
свідчень українських жертв
голоду, як теж коментарі
науковців цієї трагічної до-
би історії України.

Бюджет виготовлення філь-
му становить понад 190,
000 дол. помімо того, що
поважну частину технічно-
го оформлення фільму ви-
конується безкоштовно в
лабораторії Державної
фільмової ради Канади. З
цієї суми Комітет вже зіб-
рав понад 100,000 дол. Ця
цифра включає дотацію в
висоті 50,000 дол., яку Ко-
мітет отримав від Фондації
ім. Тараса Шевченка, 7,000
дол. від фундації „Проме-
тей“ (теж з Канади), 5,000
від Української Православ-
ної Церкви в ЗСА, 2,000 від
Крайового Громадського
Комітету Голоду в ЗСА і
щлу низку менших жертв
від українських установ та
поодиноких осіб. Крім того
Комітет позичив 100,000
дол. від різних українських
установ, таких як СКВУ
(25,000), УВУ (15,000), від
українських фінансових ус-
танов й від самих членів
Комітету.

Субсидія канадського уря-
ду, в висоті 50,000 дол. умо-
жливить Комітету сплати-
ти частину цього дуже висо-
кого зобов'язання.

Все ж таки, Комітету
бракує ще поважної суми
грошей, щоб сплатити
фільм і взятися за його роз-
повсюдження серед украї-
нської та неукраїнської гро-
мадськості, зокрема через
телевізійні мережі західно-
го світу.

Комітет має в плані випу-
стити фільм теж французь-
кою, німецькою, єспансь-
кою, українською, російсь-
кою й, можливо, іншими
мовами, якщо на це знай-
деться відповідні фонди.
Також буде зроблена корот-
ша 30-хвилинна версія віде-
офільму для вжитку в шкіль-
них програмах.

Комітет закликає украї-
нські організації людей доб-
рої волі подати Комітету
фінансову допомогу для
закінчення фільму. За бли-
жчими інформаціями про
фільм, про прем'єри, та за-
галом про працю Комітету
слід звертатися на адресу:
Ukrainian Famine Research
Committee, St. Vladimir In-
stitute, 620 Spadina Ave.,
Toronto, Ont. M5S 2H4.

ТЕПЕР, КОЛИ ЗАЛИШИЛОСЯ менше як два місяці до
президентських виборів, Волтер Мондейл поживав свої
атаки на республіканського кандидата, президента
Роналда Регена, обвинувачуючи його „в невмінні і
небажанні“ нав'язати „добросусідські відносини“ з
советами. Сам він, Волтер Фріц Мондейл, пообіщав
американським ветеранам, зібраним на 66-ту річну
конвенцію Американського Леґіону в Солт Лейк Сіті,
Юта, в середу, 5-го вересня, що він першого ж дня, як
тільки відбуде інавгурацію на президентство, звернеться до
советських лідерів з проханням відбутися з ними зустріч на
протязі перших шести місяців, „заморозити зброєві
перегони та зредувати запаси нуклеарної зброї“. Виступ
Мондейла відбувся перед напівповноною делегацією
ветеранів залею, де зібрані леґіонери лише „чемносте-
во“ плескали для нього, бо напередодні тут же, перед цією
конвенцією Леґіону, виступав „улюбленець всіх ветера-
нів“ президент Реген, якого слухала переповнена зала,
вітаючи його багато разів оваційно.

УРЯД ГОНДУРАСУ ЗВЕРНУВСЯ з формальним про-
ханням до Адміністрації президента Роналда Регена, щоб
ЗСА дали гарантію безпеки для тієї країни. В Гондурасі, як
відомо, мають свої випадові бази антикомуністичні
повстанці і тому Гондурас побоюється відплатних акцій
санданістів, які вже раніше відгрожувався бомбленням
згаданих повстанських баз й при тому гондураских
військових інсталцій. Полі

Українське „Село” в Брентфорді

З приводу міжнародних „сіл” міста Брентфорду, що їх святкують різні національності, бажано написати кілька слів про це відмічення, а спеціально про українське „село” Україна.

У 1974 році відбулися великі святкування з нагоди 100-річчя телефону, що його винайшов житель Брентфорду, Бел. З тієї нагоди різні національності міста влаштували свої „села”.

Українське „село” — Україна при церкві св. Івана Христителя продовжувалося 10 днів. У часі тих святкувань зродилася думка, щоб кожного року жителі різних національностей міста Брентфорду відзначували свої „села”. По-моєму, ці села” подібні до торонтської „Кавани”.

Субота, 7-го липня ц. р., був холодний і хмарний день у Брентфорді, Онтаріо. Дош почав падати, але за кілька хвилин сонце усміхнулося до дітей, молоді і старших, які стояли в своїх вишиваних сорочках або близьках на площі церкви св. Івана Христителя, де відбувалося відкриття 10-річчя українського „села” — Україна і в рамках 200-ліття провінції Онтаріо урочисто відкриття писемної історії праці і життя української громади при церкві св. Івана Христителя в місті Брентфорді.

Відзначено ці святкування привітання запрошених гостей, читанням історичного писемного доповіддю, прийняттям, виставкою народних мистецтв і концертом. Цілою програмою керував диякон Ярослав Середя. День розпочато співанням канадського й українського славів при супроводі двох бандуристів і під час піднесення прапорів.

Українське „село” — Україна вшанували своєю присутністю представники: Дерек Блакуні від Федерального уряду, пан Гіліз від провінційного уряду, мейор міста Дейвід Ньюман, о. Роджерс від римокатолицької церкви св. Василія, куди ходили перші українці міста Брентфорду на службу Богу, і Марія Підкович від Комітетів Українок і Українців Канади, відділів Торонто. Вона промовляла українською й англійською мовами. У своєму привіті Марія Підкович сказала, що в Канаді існує повна

свобода для всіх народів, але найважливіша відповідальність за створення суспільної рівності лежить у руках кожного з нас. Подякувала всім, котрі докладають своєї праці в різних ділянках релігійного і національного життя української спільноти міста Брентфорду і бажала, щоб їх добрий приклад залишився їхнім нащадкам — дітям і розбудувати українську культуру. Також сказала привіт в англійській мові і закінчила його словами сен. Павла Юзика:

„By preserving the best Ukrainian traditions and culture and by participating actively in organizations devoted to the welfare and progress of the Ukrainian-Canadians, you will be serving the best interest of Canada and humanity for a better Canada”.

Підняв Карпук прочитав історичне писемко. Раму і стояк цього писемка приготував мистець Михайло Галан.

Головним промовцем був Владислав Ізидор, єпископ Торонто і Східної єпархії Канади. У своєму слові Владислав Ізидор підкреслює, що початки для українців були важкі, але вони розвивали українську культуру і традиції й причинилися до розбудови української католицької церкви св. Івана Христителя власною працею.

Початок історії українського поселення у цьому місті датується 1902 роком. У той час, через важкі обставини щоденного життя, українці не були в силі себе організувати. У 1905 році з Баварії, приїхало 50 українських родин, які походили з Лемківщини. Вони не мали української церкви і мусили ходити до римської католицької церкви св. Василія на службу Богу. Українці дуже тужили за своєю рідною церквою і зробили заходи, щоб збудувати свою церкву. У 1907 році створено церковний комітет, який мав старатися про будову української церкви.

Ще в 1911 році засновано Братство св. Івана Христителя і у 1917 році закуплено площу з будинком при вулиці Террес Гілл. Цей будинок після різних перебудов і добудов залишився до сьогодні, назва його — українська католицька церква св.

Івана Христителя.

До сьогодні понад 20 священників обслуговувало цю парафію і Владислав Ізидор був саме одним з цих парохів. Кінчаючи, Владислав Борецький сказав, що члени парафії св. Івана Христителя лишили незатертий слід в історії міста Брентфорду. Сьогодні вони можуть похвалитися різними здобутками.

Завданням усіх парафій завжди було і є зберегти Українську Католицьку Церкву з усіма релігійно-національними традиціями і культурними надбаннями і нести допомогу потребуючим у Брентфорді, в Канаді і поза її межами. В часі страшної депресії в 1930-их роках парафіяни давали поміч тим, що потребували, і після Другої світової війни створено Товариство Допомоги, яке мало допомогти українцям, які опинилися на терені Брентфорду.

Таня Сирова, краля Українського „села” офіційно відрігла „село” привітанням і булово, яку виготовив мистець д-р Михайчук.

Отець Іван Лещинський теплим словом закінчив відкриття і запросив гостей на прийняття, яке відбулося в резиденції.

З нагоди святкувань влаштовано виставку українського мистецтва, яку приготувала дружина о. Лещинського.

Також у церковній залі відбулося демонстрування дереворізьби, тканин і кераміки.

У концертній частині виступали танцювальний ансамбль і молодий скрипаль (мас вісім років) — Ярмчук, житель Парижу, Онтаріо.

Українське „село” — Україна дістало нагороду — Cultural Reward for Entertainment.

П. М.

Сотні...

(Закінчення зі стор. 2)

порозумітися з лікарем в рідній мові. Навесні з того медичного осередку будуть користуватися й інші.

В тому випадку мусимо підкреслити потребу власного закладового капіталу, а не покладалися виключно на фінансування українських фінансових установ.

Дім для старших віком, включно з медичною опікою, це дуже добра ідея, але й в цьому випадку треба підходити по-бізнесовому. Потреба існує — хай зійдеться гурт громадян, в першу чергу ті, що були б захищені, а також ті, що є пов'язані з таким родом підприємства, складуть закладовий капітал, а напевно фінансові установи, простодіюючи докладно план і дійшовши до висновку, що підприємство є побудоване на сильних основах і ініціатори перші ризикують своїм капіталом, прийдуть також з допомогою.

В обох випадках наша Церква може відіграти дуже велику і позитивну роль. Економічно-господарська співпраця Церкви, фахівців даного діла й фінансових установ (головно кредитових кооперативів) напевно дасть позитивні висліді. Кредитова Кооператива „Самопоміч” в Чикаго може бути відволена господарськими успіхами наших підприємців у Висконсин Деліс, яким укліла поважні кредити в motelних підприємствах, що дуже добре розвиваються.

Деякі підприємства в Чикаго не мали успіху, а причини були різні, тому й фінансові установи мусять докладно перевіряти чи уклілена позичка буде повернена. В таких випадках всі українські фінансові установи не повинні звертати увагу на такий дуже популярний вислів як: „Та в українській установі, ви повинні нам прийти з фінансовою поміччю”.

Треба погодитися з думкою, що в нас немає гурту, який визначив би пріоритет

у потребах громади. В теперішньому часі розбиття громади знайти такий гурт є дуже важко.

Якщо б 30 років тому наші фінансові установи розпорядилися сьогоднішнім капіталом, упродовж були б громадяни, що дали основу нашого господарського розвитку, то їхня чесність дала б заповуку успіхам.

Ситуація сьогодні дещо інша. Негативний вплив оточення може відбитися і на нашому молодшому фінансово-господарському поколінню. З прискримістю треба сказати, що вплив наших „старих” фінансово-господарських працівників переважає наразі негативні впливи.

Чи можна у нас випливати якусь центральну економічну політику, наприклад, на базі ЦУКА, маючи на увазі ті сотні мільйонів доларів? Це питання складне і цікаве. Найкраще на це тему повинні висловитися ті члени ЦУКА, що займаються плануванням економічної політики, якщо така існує.

Стаття кинула дуже багато цікавих думок — тема варті дискусії, треба висловити і деякі фрази, наприклад: „Колі існують центральні кооперативи, то ніхто не забороняє давати з існуючих резерв дати на ту саму харитативну ціль”.

Думаю, що автор статті

не був зорієнтований в структурі кооперативних кредитів, бо Центральна не має ніякого відношення до орудування грішми поодиноких установ, ані не може давати більшу суму датків на якусь ціль, то є поза тереном її діяльності. Вище згадані дві установи мають бути побудовані на базі самовистачальності і доходу, а не бути як безодня, що до неї громада має стало докладати. Така фінансова політика не є здорова й не є реальна.

Наші кредитові кооперативи приходять з допомогою багатьох установ і організацій своїми датками, але це накладає на громаду моральний обов'язок складати свої ощадності до тих наших фінансових установ, які віддають також потреби громади. Датки на громадські цілі повинні бути базовані на дійсній потребі, а не будь-якій пресії.

Багато є ще до зроблення — наш економічний розвиток не досягнув ще вершка — до нього він прямує.

Відповідаючи за заголовок статті у „Свободі” — „Сотні мільйонів і громади”, скажемо, що громада може користуватися з тих сотень мільйонів, якщо ініціатори будь-якого фінансово-господарського підприємства матимуть здорові основи в плануванні.

Вечір з Брасном і Мілею Малруні

В ері виборів, зустрічі з кандидатами займають велику частину життя. Нічого дивного. Люди хочуть пізнати тих, що будуть збільшувати податки, зменшувати дефіцити, давати „гренти” і вводити різні зміни.

Вечір з лідером опозиції та його дружиною відбувся на закінчення конференції, що називалася „Паспорт до прогресивного канадізму”.

Цю величаву конференцію в Шератон Сентер готелі спонзорувала консервативна партія Канади, щоб могли обговорювати з представниками різних національностей усі аспекти багатокультурності.

Мілія була запрошена на всі сесії і на промову Брасна Малруні під час бенкету. Мілія майже ніколи не саджає за стіл, бо цілі таких бенкетів — зібрати фонди на потреби партії. Мілія, звичайно, стоїть біля дверей, готова у відповідний момент підсунути з усіма апаратами, лампами, дротами, мікрофонами до уст почесного промовця, щоб схопити на тасми всі його золоті слова і блискучі обіцянки, та фотографувати всі вирази його лиця, а тоді спішити, мов блискавка, до своїх бюр і приготувати програму для найближчих новин.

На вечорі з Брасном Малруні також усе відбувалося за параграфом число один. Тільки українська мілія в одній особі (я), дістала від двох месенатів, Андрія Вітра, федерального кандидата в округі Паркейл-Гайпарк і п. Комарницького, його помічника, опікуна, приятеля, „праворучи”, квіток на вечерю. Вірте мені, що після „есенції помідорового супу”, „каліфорнійської салати”, манітобського рижу”, „бомбе гласе гранд марніс” та інших фантастичних калорій, навіть офіційні промови і довгі церемонії видаються приємністю.

Дивлячись на масу людства за столами у велетенській залі Шератон готелю можна було мати враження, що світ належить до Прогресивно-Консервативної партії! Всі світлисті партії

появилися. Флора МекДоналд в ері Діфенбекера виглядала багато старішою. Тепер, при молодих провідниках — вона виглядає свіжо, молоді, і для мене — дуже високо. Мілія Малруні втілює незвичайною популярністю, вона непересічно миловидна і мила. Всі хотіли з нею фотографуватися, хотіли її автографу, її рукописку не давали з'їсти вечір.

Брасн Малруні сів в аврелі рефлекторів і загальної адорції. Його промова розвивала ідею багатокультурності і була повна міркувань відносно змін у багатокультурній політиці. Мені було важко розрізнити між його ідеями і офіційними ідеями сучасного уряду, який перший створив багатокультурність і вже понад десять літ активно розвиває „п'ять головних перспектив багатокультурності а саме: збереження культури, розвиток поодиноких спільнот, комунікацію поміж національними групами, соціальну та інституційну справедливість, практичне застосування багатокультурності.

Б. Малруні широко обіцяв, що, коли Прогресивно-Консервативна партія прийде до влади, її головним завданням буде звести всі бар'єри між поодинокими національностями, що творять канадську мозаїку, і всі матимуть абсолютну свободу і однакову можливість брати участь у всіх секторах життя Канади.

Віра Ке

Різне

NEW CREDIT CARD! NO ONE REFUSED!

Also, information on receiving Visa, Mastercard with no credit check. Free brochure. Call:

602-951-1266 extension 662.

• FUNERAL DIRECTORS •

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦАХ

КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

Скористайтеся з виімково доброї нагоди

ОГОЛОШЕННЯ в Календарі УНСоюзу на 1985-ий рік

Цим Ви зможете познайомити весь український загаль з Вашою установою, Вашою професійною обслугою, чи Вашим підприємством.

Одна сторінка \$90.00
Пів сторінки 50.00
Чверть сторінки 33.00
Одна восьма сторінки 20.00

Замовлення і належність проситься надіслати найдалше до 30-го вересня 1984 р.

СВОБОДА

30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО НАШЕ СЛАВНЕ МИНУЛЕ!

Нарід, що не знає і не пам'ятає про своє минуле, не заслуговує на майбутнє!

Знайдіння пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні 20 років тому належить до найславніших діл і досягнень Української Америки за 100 років її історії!

Ця слава історія документально описана в 138-сторінковій книжці

А. Драгана: „ШЕВЧЕНКО У ВАШІНГТОНІ”

Книжка надрукована у Видавництві Українського Народного Союзу „Свобода” і має вісім розділів:

- 1) Відкриття пам'ятника,
- 2) Український День у столиці Америки,
- 3) Великої події славне завершення,
- 4) Шлях Шевченка до Вашингтону,
- 5) Битва за Шевченка (з комуно-московською імперією),
- 6) Мова цифер (Звіт Контрольної Комісії із зібраних фондів на пам'ятник),
- 7) Шевченко й Американські Українці та
- 8) Будеш, Батьку, панувати!

Передмову до книжки про „Другу Статую Свободи” написав проф. д-р Ярослав Падох. Мистецьку обкладинку і заголовну сторінку оформив Богдан Титла.

Керуючись бажанням масового поширення цієї необхідної для кожного книжки, встановлено мінімальну ціну за неї в сумі тільки 6.00 доларів. Книжку можна замовити, вповноважуючи доданий до цього формуляр та виславляючи його, разом із належністю, на подану на формуляр адресу.

Мешканців штату Нью Джерсі зобов'язує 6% ставкового податку

До Видавництва „Свобода”

„СВОБОДА”
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Прохаю переслати мені примірник книжки

А Драгана „ШЕВЧЕНКО У ВАШІНГТОНІ”

Належність у сумі дол. залучую чеком (поштовим належність платна лише в амер. доларах переказом).

Ім'я і прізвище

Вулиця місто

стейт зіп код

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

ПОВІДОМЛЯЄ ПРО ДАЛЬШЕ ПОЛІПШЕННЯ СВОЄЇ 90-РІЧНОЇ СЛУЖБИ СВОЇЙ ГРОМАДІ В ДІЛЯНЦІ ЖИТТЯВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧЕРЕЗ ЗНИЖЕННЯ ЧЛЕНСЬКИХ ВКЛАДОК У КЛАСІ ТЕРМІНОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Й НОВІЙ КЛАСІ АКЦИДЕНТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ЩОБИ ДАТИ НАГОДУ ВСІМ СВОЇМ ЧЛЕНАМ, ЯКІ НЕ ЧЛЕНАМ НАБУТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ВИСОКІ СУМИ ЗА НИЗЬКУ ЦІНУ І ТИМ САМИМ ЗАБЕЗПЕЧИТИ КРАЩУ ДОЛЮ СВОЇМ РІДНИМ, ТО УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

впровадив надзвичайно низькі ціни на

Термінове Забезпечення

ЯКЕ ПОВИННІ НАБУТИ ВСІ УКРАЇНЦІ АМЕРИКИ Й КАНАДИ У ВІЦІ ВІД 16 до 55 РОКУ ЖИТТЯ.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ дає змогу забезпечитися в УНСОЮЗІ на НЕОБМЕЖЕНУ суму.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ є незвичайно дешева. 20-річна людина може набути 50,000 доларів забезпечення з річною вкладкою за суму 108.50 дол.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ забезпечує на 5 та 10 років, а перед закінченням того речення дозволяє на зміну терміновій грамоті на постійну, чи довше реченцеву, згідно з бажанням забезпеченого.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ запевняє її власникам усі членські права, включно із правом на грошову допомогу.

ТЕРМІНОВУ ГРАМОТУ УНСОЮЗУ можуть набути однакові члени, як і не-члени УНСОЮЗУ. вона, зокрема, є необхідною для придбання ДОСТАТНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ незможним родинам з підстаючими дітьми, які потребують високого, а водночас дешевого забезпечення на час, доки діти підроснуть й здобудуть освіту.

ТЕРМІНОВА ГРАМОТА УНСОЮЗУ дає особам і родинам незрівнянну нагоду ДОПОВНИТИ СВОЄ ЖИТТЯВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ до висоти, яка дійсно дає економічну безпеку на випадок передчасної смерті, ОСОБЛИВО ВДОВАМ І СИРОТАМ, ЯКІ ВТРАТИЛИ МУЖА І БАТЬКА.

ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ! Скористайтеся з цієї виімкової нагоди, щоб ДОПОВНИТИ своє поточніше забезпечення найбільшій потреби Ваших найближчих.

НЕ-ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ! Станьте членами найстаршої й найбільшій й найбільшій українській установі у вільному світі, забезпечивши себе й своїх рідних перед завжди можливим ризиком передчасної смерті дуже дешевою грамою ТЕРМІНОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ЧЛЕНИ Й НЕ-ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ! Не відкладайте забезпечення свого й своїх рідних на НЕПЕВНЕ ЗАВТРА. Не відкладайте матим забезпеченням. Важливим є не те чи ви є забезпечені, але чи ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДОСТАТНЬО? За пару доларів місячної вкладки, можете придбати високу суму забезпечення, від якої може залежати доля ВАШИХ НАЙДОРОЖЧИХ.

ГРОМАДЯНИ! Негайно зверніться до місцевого секретаря чи організатора УНСОЮЗУ, або пишіть прямо до Головної Канцелярії УНСОЮЗУ в Джерзі Сіті за інформаціями про Союзове забезпечення. Пам'ятайте про народну приказку: БЕРЕЖЕНОГО ГОСПОДЬ БЕРЕЖЕ!

Ukrainian National Association,
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302